

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เรื่อง

ภาวะการตลาดขายส่งไม้ดอกในกรุงเทพมหานคร

Wholesale Markets of Flowers in Bangkok

ของ

นายบพิตร กฤตยาภิเษม

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (บริหารธุรกิจเกษตร)

เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2539

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

 , ๒๘./๖๐./๒๕๓๙

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริจรรยา เครือวิริยพันธ์)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 , ๒๕./๖๐./๒๕๓๙

(อาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์)

หัวหน้าภาควิชา

 , ๒๕./๖๐./๒๕๓๙

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริจรรยา เครือวิริยพันธ์)

๒๖๗.

เอกสารนี้เป็นเอกสารลับไว้สำหรับการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอก 20 มิ.ย. 2541

14745

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าธนบุรี

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ภาวะการตลาดขายส่งไม้ดอกในกรุงเทพมหานคร
Wholesale Markets of Flowers in Bangkok

T097959

โดย

นายบพิตร กฤตยาเกียรติ

รฟ.

บ 136 ก

2539

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน 97959

วัน,เดือน,ปี ๙ ๖ ๒๕๓๙

เสนอ

ภาควิชาบริหารธุรกิจ เกษตร

คณะ เทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจ เกษตร)

พ.ศ. 2539

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ภาวะการตลาดขายส่งไม้ดอกในกรุงเทพมหานคร
โดย : นายบพิตร กฤตยาเกียรติ
ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)
สาขาวิชาเอก : บริหารธุรกิจเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ : ,/...../.....
(ศิริจรยา เครือวิริยะพันธ์)

สภาพการณ์ปัจจุบันคนทั่วไปเริ่มนิยมมอบไม้ดอกเป็นสื่อแทนความรู้สึก นอกเหนือจากการมอบของขวัญชนิดอื่นๆ มากขึ้น แม้ว่าจะมีคนบางกลุ่มมีทัศนคติว่าของขวัญที่ดีควรเป็นของขวัญที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ด้วย แต่เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้น รวมทั้งรูปแบบการดำเนินชีวิตของชนชั้นกลางในสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดกำลังซื้อและค่านิยมใช้ไม้ดอกซึ่งมีความสดชื่นสวยงามตามธรรมชาติมอบเป็นของขวัญมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ตลาดขายส่งไม้ดอกเริ่มมีการขยายตัว และมีผู้สนใจเข้ามาประกอบธุรกิจขายส่งเป็นจำนวนมาก ดังนั้นการแข่งขันจึงสูงมากขึ้น นับว่าเป็นตลาดที่น่าสนใจแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาสภาพตลาดโดยทั่วไป การใช้ส่วนประสมทางการตลาด และผลที่เกิดจากการใช้ส่วนประสมทางการตลาดนั้น ๆ การเก็บรวบรวมข้อมูลจะเป็นการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ค้าส่งรายสำคัญ ๆ และเก็บข้อมูลทุติยภูมิในเรื่องการตลาดทั่วไป

ผลการศึกษาพบว่า ภาวะตลาดขายส่งไม้ดอกมีการขยายตัวสูงมาก และมีการแข่งขันที่รุนแรง โดยผู้ขายส่งแต่ละรายจะใช้วิธีการลดราคาไม้ดอกเพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งตลาดโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น เมื่อมีผู้ขายส่งบางราย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลดราคาผู้ขายส่งที่เหลือก็จะลดราคาตามลงมา เพื่อไม่ให้สูญเสียส่วนแบ่งทางการตลาด ส่งผลให้ไม่มีผู้ขายส่งรายใดได้กำไรมากขึ้น หรือครอบครองส่วนแบ่งการตลาดมากขึ้น ต่างจะต้องรับภาระการขาดรายได้ด้วยกันทั้งสิ้น ส่วนการใช้ส่วนประสมทางการตลาดก็จะไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากไม้ดอกมีลักษณะคล้ายกันแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย ซึ่งสามารถใช้ทดแทนกันได้ จึงไม่มีผู้ขายส่งรายใดมีความคิดจะพัฒนาการให้บริการแก่ผู้ซื้อ เพราะการแข่งขันทางด้านราคาทำให้ต้องพยายามลดต้นทุนในการดำเนินงาน ทางด้านคุณภาพของผู้ขายส่งไม้ดอกจะแตกต่างกันบ้างก็ในเรื่องของการเก็บรักษาดูแลสินค้าก่อนการจัดส่งให้แก่ลูกค้า และการจัดหาไม้ดอกให้ได้ตามความต้องการของลูกค้า ในการกำหนดราคาจำหน่ายผู้ขายส่งจะพิจารณาจากต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และราคาไม้ดอกของกลุ่ม ส่วนเรื่องของช่องทางการจัดจำหน่ายและการกระจายไม้ดอกจะมีวิธีการต่าง ๆ กันไป แล้วแต่ทุนในการประกอบกิจการ วิธีการกระจายไม้ดอกที่ใช้ ได้แก่ ทางรถกระบะ รถห้องเย็น รถไฟ เครื่องบิน เป็นต้น ทางด้านการส่งเสริมการขายไม่เป็นที่นิยมนัก เนื่องจากต้องใช้ต้นทุนสูง อาจจะมีการลงโฆษณาบ้างในสมุดโทรศัพท์หน้าเหลือง ให้เครดิตในการซื้อไม้ดอกแก่ลูกค้า 1 เดือน หรือถ้าชำระเงินสดจะได้รับส่วนลดร้อยละ 5 ซึ่งเป็นการใช้ส่วนประสมทางการตลาดที่ยังไม่เต็มที่ แต่ก็เหมาะสมในสภาพของการแข่งขันทางด้านราคา

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา คือ ควรมีการรวมกลุ่มกันระหว่างผู้ขายส่งไม้ดอก เพื่อสร้างอำนาจต่อรองในเรื่องของภาษีนำเข้าร้อยละ 60 ลดการแข่งขันทางด้านราคา แต่เปลี่ยนมาแข่งขันทางด้านคุณภาพและการบริการ ตลอดจนจัดตั้งราคากลางมาตรฐาน โดยพิจารณาจากกลไกของตลาดในด้านราคา

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ลงได้ ต้องกราบขอบคุณในความกรุณาให้คำแนะนำและคำปรึกษาของอาจารย์ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ และอาจารย์วิเชษฐ์ มณีรัตน์ พร้อมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาพิเศษเล่มนี้สมบูรณ์ รวมทั้งบิดามารดา ครูบาอาจารย์ คุณอุดม และคุณแฉะที่ให้ ความช่วยเหลือตลอดมา บุคคลผู้ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ทุกท่าน คุณวันวิสา ผู้ให้กำลังใจตลอดมา เพื่อน ๆ ทุกคนในภาคที่เป็นทั้งความสนุก และแรงกระตุ้นในการทำงาน จนกระทั่งปัญหาพิเศษเล่มนี้สำเร็จลงด้วยดี

นายบพิตร กฤตยาเกียรติ

เมษายน 2539

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
ขอบเขตของการศึกษา	6
นิยามศัพท์	7
การตรวจเอกสาร	7
วิธีการศึกษา	9
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	9
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	9
บทที่ 2 สภาพทั่วไปของการผลิต	10
หลักการและเหตุผลของโครงการกิจกรรมหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับ	11
วัตถุประสงค์ของโครงการกิจกรรมหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับ	12
สถานที่ดำเนินโครงการ	12
วิธีการดำเนินโครงการ	13
หลักเกณฑ์การดำเนินโครงการ	14
ข้อพิจารณาในการคัดเลือกหมู่บ้านเพื่อจัดทำโครงการ	14
แนวคิดในการจัดทำโครงการเร่งรัดการใช้ไม้ดอกพันธุ์ดี	15
หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเร่งรัดการใช้ ไม้ดอกพันธุ์ดี	15

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ลักษณะทั่วไปของไม้ดอก	16
เบญจมาศ	16
ลักษณะทั่วไป	16
พันธุ์เบญจมาศ	18
การปลูกเบญจมาศในประเทศไทย	19
การปลูกเบญจมาศ	20
การดูแลรักษา	21
การตัดดอก	22
กุหลาบ	23
ลักษณะทั่วไป	23
พันธุ์กุหลาบ	25
การปลูกกุหลาบในประเทศไทย	26
การปลูกกุหลาบ	27
การดูแลรักษา	28
การตัดดอก	29
คาร์เนชั่น	30
ลักษณะทั่วไป	30
พันธุ์คาร์เนชั่น	30
การปลูกคาร์เนชั่น	32
การดูแลรักษา	33
การตัดดอก	34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	35
สภาพตลาดขายส่งไม้ดอกโดยทั่วไป	35
ลักษณะของตลาดขายส่งไม้ดอก	35
ช่องทางการจัดจำหน่าย	36
การกำหนดราคา	39
แนวโน้มทางการตลาด	39
สถานการณ์การแข่งขันของตลาดขายส่งไม้ดอก	40
การใช้ส่วนประสมทางการตลาดของผู้ขายส่งไม้ดอก	41
ผลที่เกิดจากการใช้ส่วนประสมทางการตลาด	43
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	44
สรุป	44
ข้อเสนอแนะ	45
เอกสารอ้างอิง	46

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ปริมาณการนำเข้าไม้ดอกของประเทศไทย	4
2	ปริมาณการนำเข้าเบญจมาศ กุหลาบ และคาร์เนชั่น จากต่างประเทศ	5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ภาพของดอกเบญจมาศ	17
2	ภาพของดอกกุหลาบ	24
3	ภาพของดอกคาร์เนชั่น	31
4	ช่องทางการจัดจำหน่ายจากแหล่งผลิตภายในประเทศ	37
5	ช่องทางการจัดจำหน่ายจากแหล่งผลิตในต่างประเทศ	38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

ท่ามกลางสภาวะการแข่งขันในสภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยความวุ่นวาย สับสน เคร่งเครียด ประกอบกับความเจริญทางวัตถุเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน ทำให้มนุษย์พยายามแสวงหาความผ่อนคลายและความสงบ โดยอาศัยธรรมชาติมากขึ้น ได้แก่ การเดินทางไปที่ท้องทุ่งทะเล หรือภูเขา เป็นต้น ไม้ดอกจัดว่าเป็นสิ่งสวยงามที่ธรรมชาติได้สร้างสรรค์ให้กับมนุษย์เช่นกัน ทั้งยังเป็นสื่อแทนความรู้สึกที่ดีเพื่อแสดงออกถึงความรัก ความปรารถนาดี ความห่วงใย ความยินดี ความเคารพ และความอาลัย เช่น ในวันวาเลนไทน์ ในโอกาสเยี่ยมเยียนบุคคลที่เราเคารพ ในโอกาสงานแต่งงาน งานรับปริญญา เปิดกิจการใหม่ หรือในงานศพ เป็นต้น และด้วยความสวยงามของไม้ดอกนี้เอง เราจึงนิยมนำไม้ดอกไปจัดตกแต่งตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร โรงแรม เพื่อสร้างบรรยากาศให้สดชื่นสวยงามและดึงดูดผู้ใช้บริการ

ลักษณะการใช้ไม้ดอกตั้งแต่ในอดีต ส่วนใหญ่เป็นการใช้เพื่อบูชาพระ อย่างไรก็ตามแนวโน้มในปัจจุบันมีการใช้ไม้ดอกเป็นของขวัญ หรือเป็นการแสดงความยินดีมากขึ้น โดยไม้ดอกที่ใช้ประโยชน์และจัดจำหน่ายมากที่สุดในตลาด 3 อันดับแรก ได้แก่ เบญจมาศ กุหลาบ และคาร์เนชั่น ตามลำดับ นอกจากนี้ยังต้องการใช้ไม้ดอกชนิดแปลก ๆ และมีคุณภาพดี ส่งผลให้ประเทศไทยต้องนำเข้าไม้ดอกเมืองหนาวจากต่างประเทศ โดยมีมูลค่าการนำเข้าไม้ดอกรวมทุกชนิดตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2536 ถึง กันยายน พ.ศ. 2537 เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 124.9 ล้านบาท เพิ่มจากพ.ศ. 2534 เฉลี่ยต่อปีร้อยละ 51.96 (กรมส่งเสริม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเกษตร , 2537 : 2) โดยนำเข้าเบญจมาศ คาร์เนชั่น และทิวลิปเป็น 3 อันดับแรก (บริษัท เจริญโภคภัณฑ์เมล็ดพันธุ์ จำกัด , 2538) และเนื่องจาก ประเทศไทยเก็บภาษีการนำเข้าไม้ดอกสูงถึงร้อยละ 60 ดังนั้นจึงพบว่ามี การลักลอบนำเข้าไม้ดอกปีละหลายร้อยล้านบาท

สภาพการตลาดไม้ดอกของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ตลาดขายปลีก หรือร้านดอกไม้ (Florist) และตลาดขายส่ง ร้านดอกไม้ส่วนใหญ่จะไม่มีการขนส่งทางรถตลาด จะแตกต่างกันบ้างก็เพียงความสวยงามในการจัดไม้ดอก และทำเลที่ตั้ง ส่วนตลาดขายส่งจะมีการแข่งขันกันสูง จากอดีตมีผู้ค้าส่งไม้ดอกเพียง 2-3 ราย แต่ในปัจจุบันมีผู้ค้าส่งประมาณ 20-25 ราย มีการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดมากมาย เนื่องจากมีผู้ขายไม่มากนักแต่มีผู้ซื้อ เป็นจำนวนมากและเป็นตลาดที่มีการขยายตัวสูง โดยเริ่มมีการนำเข้าไม้ดอกจาก ต่างประเทศเป็นมูลค่าหลายล้านบาท (ตารางที่ 1) โดยในปี พ.ศ. 2534 มี มูลค่าการนำเข้าไม้ดอกทั้งสิ้น 36,348,879 บาท และเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2537 มีมูลค่าการนำเข้าไม้ดอกทั้งสิ้น 124,924,607 บาท โดยประเทศที่ประเทศไทย นำเข้าไม้ดอกมากที่สุดในแต่ละปี ได้แก่ ประเทศเนเธอร์แลนด์ จากตาราง นับตั้งแต่ปีพ.ศ. 2534-2537 ปริมาณการนำเข้าไม้ดอกจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี จากการศึกษาประเทศที่มีการนำเข้าไม้ดอกมากที่สุดในโลก ได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น เมื่อพิจารณาการนำเข้าไม้ดอกเป็นรายชนิด ได้แก่ เบญจมาศ กุหลาบ และ คาร์เนชั่น จะพบว่าส่วนใหญ่ประเทศไทยนำเข้าไม้ดอกทั้ง 3 ชนิด จากประเทศ มาเลเซีย และเนเธอร์แลนด์ (ตารางที่ 2) ในช่วงปี พ.ศ. 2534-2536 มี ปริมาณนำเข้าเบญจมาศจากประเทศมาเลเซียเป็นปริมาณมากที่สุด แต่ในปี พ.ศ. 2537 ปริมาณการนำเข้าเบญจมาศจากประเทศเนเธอร์แลนด์ 16,816,580 บาท ซึ่งมากกว่าปริมาณการนำเข้าเบญจมาศจากประเทศมาเลเซีย จากการศึกษาพบว่าสาเหตุที่ทำให้ปริมาณการนำเข้าเบญจมาศจากประเทศมาเลเซียลดลง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจจะเกิดจากการจัดบันทึกสถิติพิจารณาจากการเสียภาษีการนำเข้า ซึ่งไม้ดอกที่นำเข้าจากประเทศมาเลเซียมีโอกาสเสียภาษีการนำเข้าโดยอาศัยการขนส่งทางรถยนต์ ต่างจากการนำเข้าจากประเทศเนเธอร์แลนด์ ซึ่งต้องอาศัยการขนส่งทางเครื่องบินเท่านั้น ทางด้านกุหลาบมีการนำเข้าจากประเทศเนเธอร์แลนด์เพียงอย่างเดียว เนื่องจากกุหลาบที่ปลูกได้ในมาเลเซียจะมีคุณภาพใกล้เคียงกับกุหลาบที่สามารถปลูกได้ในประเทศไทย ทางด้านปริมาณการนำเข้าคาร์เนชั่นในช่วงปี พ.ศ. 2534-2536 พบว่าปริมาณการนำเข้าคาร์เนชั่นจากประเทศมาเลเซียและประเทศเนเธอร์แลนด์จะมีปริมาณที่ใกล้เคียงกัน แต่ในปี พ.ศ. 2537 ปริมาณนำเข้าคาร์เนชั่นจากประเทศเนเธอร์แลนด์มีปริมาณน้อยลงมากและน้อยกว่าปริมาณการนำเข้าจากประเทศมาเลเซียถึงสิบล้านบาท สาเหตุเนื่องจากในระยะเวลา 2-3 ปีที่ผ่านมาทางมาเลเซียมีการพัฒนาพันธุ์คาร์เนชั่นให้ได้คุณภาพทัดเทียมกับคาร์เนชั่นที่ปลูกในประเทศเนเธอร์แลนด์ แม้ว่าในปัจจุบันยังไม่ประสบผลสำเร็จสูงสุด แต่เนื่องจากค่าขนส่งซึ่งต้นทุนต่ำกว่าทำให้มีผู้ขายส่งเป็นจำนวนมากนิยมนำเข้ามาเพื่อจัดจำหน่าย จึงทำให้ปริมาณการนำเข้าจากประเทศเนเธอร์แลนด์ลดลง นอกจากนี้สาเหตุที่ทำให้ปริมาณการนำเข้าโดยรวมของคาร์เนชั่นลดลง เนื่องจากคาร์เนชั่นจัดเป็นไม้ดอกที่มีราคาแพงและความนิยมในการใช้ประโยชน์ยังไม่มากนัก เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับกุหลาบและเบญจมาศ เนื่องจากราคาสูงกว่าและความไม่ทนทานต่อสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงหลังเริ่มมีการขยายตัวลดลง ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อภาวะการตลาดไม้ดอกอย่างมากเนื่องจากเป็นตลาดสินค้าฟุ่มเฟือย

จากสภาพตลาดทั่วไปของไม้ดอกที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงมีความน่าสนใจที่จะศึกษาตลาดขายส่งไม้ดอกโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นศูนย์กลางใหญ่ของการขายส่งไม้ดอกที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ เพื่อให้ทราบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถึงสภาวะการตลาดขายส่งไม้ดอก การดำเนินกิจการ และการใช้ส่วนประสมทาง
การตลาดของธุรกิจขายส่งไม้ดอก

ตารางที่ 1 ปริมาณการนำเข้าไม้ดอกของประเทศไทย

(หน่วย : บาท)

ประเทศ	พ.ศ. 2534	พ.ศ. 2535	พ.ศ. 2536	พ.ศ. 2537
เนเธอร์แลนด์	29,444,709	28,246,983	39,110,294	73,256,544
มาเลเซีย	5,263,586	15,184,674	31,705,093	47,161,648
นิวซีแลนด์	418,253	763,061	-	-
โคลัมเบีย	109,415	1,906,272	-	-
ศรีลังกา	1,112,916	870,380	1,797,172	3,942,515
กรีก	-	37,520	-	-
สิงคโปร์	-	32,878	-	-
ไต้หวัน	-	-	443,147	-
รวม	36,348,879	47,041,768	73,055,706	124,924,607

ที่มา : (บริษัท เจริญโภคภัณฑ์เมล็ดพันธุ์ จำกัด , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 ปริมาณการนำเข้าเบญจมาศ กุหลาบ และคาร์เนชั่นจากต่างประเทศ
(หน่วย : บาท)

ไม้ดอก/ประเทศ พ.ศ. 2534 พ.ศ. 2535 พ.ศ. 2536 พ.ศ. 2537

เบญจมาศ

มาเลเซีย	5,123,679	9,615,085	12,784,512	15,416,095
เนเธอร์แลนด์	3,471,497	8,816,590	12,447,358	16,816,580
ไต้หวัน	-	122,764	-	-
กรีก	18,760	-	-	-
รวม	8,613,936	18,554,439	25,231,870	32,232,675

กุหลาบ

เนเธอร์แลนด์	1,173,600	1,712,912	1,935,118	1,743,245
รวม	1,173,600	1,712,912	1,935,118	1,743,245

คาร์เนชั่น

มาเลเซีย	5,042,533	10,165,220	12,711,457	11,887,569
เนเธอร์แลนด์	5,551,672	8,134,029	12,436,475	1,887,569
ศรีลังกา	804,889	1,797,172	3,942,515	2,648,154
โคลัมเบีย	940,524	-	-	-
นิวซีแลนด์	246,363	-	-	-
สิงคโปร์	23,846	-	-	-
รวม	12,764,827	20,096,421	29,090,447	16,423,292

ที่มา : (บริษัท เจริญโภคภัณฑ์เมล็ดพันธุ์ จำกัด , 2538)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. ศึกษาสภาพทั่วไปของตลาดขายส่งไม้ดอกในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ศึกษาภาวะการแข่งขัน และการดำเนินงานเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดของผู้ขายส่งไม้ดอกในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ การดำเนินงานด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด
3. ศึกษาผลที่เกิดขึ้นอันสืบเนื่องมาจากการดำเนินงานเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดของผู้ขายส่งไม้ดอกในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของตลาดขายส่งไม้ดอก ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบถึงภาวะการแข่งขัน และการดำเนินงานเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดของผู้ขายส่งไม้ดอกในเขตกรุงเทพมหานคร
3. ทำให้ทราบถึงผลที่เกิดขึ้น อันสืบเนื่องมาจากการดำเนินงานเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดของผู้ขายส่งไม้ดอกในเขตกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษานี้ได้ศึกษาสภาพตลาดขายส่งไม้ดอก 3 ชนิด ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ เบญจมาศ กุหลาบ และคาร์เนชั่น เนื่องจากเป็นไม้ดอกที่มีปริมาณการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดพวงหรีด การจัดแจกัน การให้ในโอกาสสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น มากที่สุด 3 อันดับแรก โดยข้อมูลสถิติภูมิระหว่าง พ.ศ. 2537-2538 ในด้านส่วนประสมทางการตลาดได้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศึกษาข้อมูล โดยวิธีสัมภาษณ์ผู้ขายส่งไม้ดอกรายสำคัญ ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์

ไม้ดอก หมายถึง ดอกไม้สด ไม้ตัดใบ และไม้กระถาง ในที่นี้จะหมายถึง เฉพาะดอกไม้สด 3 ชนิด ได้แก่ เบญจมาศ กุหลาบ และคาร์เนชั่น

ผู้ขายส่ง หมายถึง บุคคล หรือนิติบุคคลที่ประกอบกิจการค้าขายไม้ดอกต่อครั้งในปริมาณมาก หรือขายให้กับร้านดอกไม้เพื่อนำไปจัดจำหน่ายแก่ผู้บริโภคหรืออาจจะหมายรวมทั้ง 2 กรณี คือ ขายในปริมาณมากหรือขายให้ร้านดอกไม้และขายตรงให้แก่ผู้บริโภค แต่ต้องขายในปริมาณมากหรือขายให้ร้านดอกไม้มากกว่าที่ขายตรงให้แก่ผู้บริโภค โดยไม่รวมถึงร้านค้าแผงลอย

การตรวจสอบเอกสาร

วรรณ อังคศิริสรรพ (2534) ได้ศึกษาสภาพตลาดไม้ตัดดอกในเขตกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า กรุงเทพมหานครเป็นชุมชนใหญ่ มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น และมีระดับฐานะแตกต่างกัน เป็นศูนย์กลางของงานราชพิธีพิธีกรรมและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องใช้ไม้ตัดดอกเป็นจำนวนมาก และยังเป็นศูนย์กลางของการจำหน่ายไม้ตัดดอกอีกด้วย เนื่องจากแหล่งผลิตไม้ตัดดอกเพื่อการค้าที่สำคัญอยู่ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง ส่วนแหล่งผลิตทางภาคเหนือที่สำคัญ คือ เชียงใหม่ และเชียงราย โดยรวบรวมผลผลิตเพื่อมาจำหน่ายในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นตลาดกลางที่จำหน่ายไม้ตัดดอกที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นตลาดขายส่ง ตลาดขายปลีก และตลาดส่งออก โดยปากคลองตลาดเป็นตลาดขายส่งดอกไม้ที่สำคัญที่สุด จากนั้นไม้ตัดดอกเหล่านี้จะส่งไปขายปลีกใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตลาดต่าง ๆ

กรมส่งเสริมการเกษตร (2537) ได้ศึกษาภาวะการค้าไม้ดอกไม้ประดับของโลก โดยประเทศที่ส่งออกรายใหญ่ที่สุดของโลก ได้แก่ เนเธอร์แลนด์ ชนิดของดอกไม้ที่ซื้อขายกันมากที่สุดในตลาดโลก 3 อันดับแรก ได้แก่ เบญจมาศ กุหลาบ และคาร์เนชั่น

กำชัย หลุยยะพงศ์ (2537) ได้สำรวจการค้าไม้ดอกไม้ประดับจำนวน 27 ร้านในเขตกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า ร้านค้าส่วนใหญ่นิยมดอกไม้นำเข้าที่ซื้อจากผู้ค้าส่งนำเข้ามากกว่าดอกไม้ที่ปลูกในประเทศ เนื่องจากมีอายุการใช้งานนาน ขนาดดอกไม้ใหญ่ และมีลักษณะของดอกสวยงาม ความเสียหายก่อนการจำหน่ายมีน้อย เพราะมีการบรรจุหีบห่อที่ดี ปัจจัยที่มีผลต่อการจำหน่าย คือ คุณภาพดอกไม้ ราคาดอกไม้ และรูปแบบการจัด ปัญหาที่พบระหว่างการจำหน่าย คือ จะมีดอกไม้เสียหายถึงร้อยละ 20 เนื่องจากกลีบซ้ำ ดอกบานก่อนกำหนด ดอกเหี่ยว และกลีบร่วง

บริษัท เจริญโภคภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ จำกัด (2538) ศึกษาสภาพตลาดดอกไม้ขายส่งและขายปลีก พบว่าตลาดกลางขายส่งไม้ดอกไม้ประดับที่สำคัญ คือ ปากคลองตลาด และตลาดกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งจะจำหน่ายให้กับพ่อค้าในตลาดสด ผู้ค้าไม้กำริมถนน ผู้รับจัดดอกไม้ในวัดและร้านดอกไม้(Florist)ทั่วไป ดอกไม้ที่ขายได้มากที่สุด คือ กุหลาบ เบญจมาศ และเยอบีร่า ราคารับซื้อจะเปลี่ยนแปลงไปตามฤดูกาล ส่วนทางด้านกรขายปลีกจะซื้อผ่านทางพ่อค้าขายส่งเป็นส่วนใหญ่ การกำหนดราคาของดอกไม้ใช้วิธีคิดต้นทุนแล้วบวกกำไร ปัญหาที่ประสบมาก คือ ราคาของดอกไม้ไม่แน่นอน คุณภาพของดอกไม้ไม่ได้มาตรฐาน สถานที่จำหน่ายไม่เหมาะสมและข่าวสารการตลาดไม่ดีพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รวบรวมจากแหล่งข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของตลาดและการดำเนินงานเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดโดยสัมภาษณ์ผู้ที่รับผิดชอบในด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดของผู้ขายส่งรายสำคัญ ๆ จำนวน 14 ราย รวมทั้งผู้ที่มีความรู้ในด้านตลาดขายส่งไม้ดอก

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปการตลาดขายส่งไม้ดอก เป็นข้อมูลที่รวบรวมจากบทความต่าง ๆ ที่มีจัดพิมพ์ในนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และเอกสารต่าง ๆ ที่พิมพ์เผยแพร่และรวบรวมจากหน่วยงานของรัฐบาล และเอกชน ได้แก่ กรมส่งเสริมการเกษตร บริษัท เจริญโภคภัณฑ์เมล็ดพันธุ์ จำกัด

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ในรูปแบบเชิงพรรณนา โดยอาศัยตารางและภาพประกอบ เพื่อที่จะอธิบายให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปของสภาพตลาดขายส่ง การดำเนินงานเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาด และผลที่จะเกิดจากการดำเนินงานเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดของ ตลาดขายส่งไม้ดอกในเขตกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

สภาพทั่วไปของการผลิต

ไม้ดอก เป็นสินค้าเกษตรที่มีการกระจายในทุกพื้นที่ของประเทศไทย และมีแนวโน้มว่าความต้องการใช้ไม้ดอกจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ แต่ในปัจจุบันแหล่งผลิตไม้ดอกยังคงมีอยู่เฉพาะในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกรุงเทพมหานคร และบางจังหวัดในภาคเหนือ ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกไม้ดอกทุกชนิดประมาณ 40,000 ไร่ เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6 ต่อปี (กรมส่งเสริมการเกษตร , 2537 : 2) ชนิดของไม้ดอกที่ปลูกกันมากและมีพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น ได้แก่ กล้วยไม้ กุหลาบ มะลิ บัว และเบญจมาศ นอกจากนี้จะมีการปลูกไม้ดอกตั้งกล่าวแล้ว การปลูกไม้ดอกชนิดอื่นยังมีแนวโน้มหลากหลายขึ้น เช่น แกลดิโอลัส แอสเตอร์ คาร์เนชั่น และไม้ดอกเมืองหนาวต่าง ๆ แหล่งผลิตไม้ดอกที่สำคัญจะอยู่ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ นครปฐม สมุทรสาคร ปทุมธานี นนทบุรี นครนายก พระนครศรีอยุธยา และสมุทรปราการ รวมทั้งจังหวัดทางภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ และเชียงราย ซึ่งเป็นแหล่งผลิตไม้ดอกเมืองหนาวที่มีคุณภาพสูง เช่น ลิลลี่ เบญจมาศ กุหลาบ คาร์เนชั่น แกลดิโอลัส จิบโซฟิลล่า เป็นต้น นอกจากนี้พื้นที่เหล่านี้แล้ว ผลจากการส่งเสริมการปลูกไม้ดอกทำให้บางจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น นครราชสีมา อุบลราชธานี ขอนแก่น หนองคาย นครพนม เป็นต้น (สมบัติ , 2538 : 23) เป็นแหล่งที่มีการปลูกไม้ดอกเป็นอาชีพมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดแต่ผลผลิตยังมีคุณภาพต่ำกว่าทางภาคเหนือ และเป็นการผลิตเพื่อตลาดในภูมิภาคเป็นหลัก เมื่อพิจารณาผลผลิตโดยรวมของประเทศทั้งหมดแล้ว พบว่าคุณภาพยังด้อยกว่าไม้ดอกที่นำเข้าจากต่างประเทศทั้งทางด้านความสวยงาม และความคงทน

การศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพทั่วไปของการผลิตนั้นเป็นการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยากลำบาก เนื่องจากการเก็บข้อมูลของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น ยังไม่ดีพอ โดยข้อมูลที่มีจะเป็นข้อมูลที่ยังไม่ผ่านการประมวลผล และการจัดเรียงอย่างเป็นระเบียบ จึงยากต่อการที่จะนำมาใช้ในการประกอบการศึกษา ดังนั้นจึงจะนำเสนอโครงการที่กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดทำไว้ กล่าวคือ กรมส่งเสริมการเกษตรเข้ามาส่งเสริมให้เกษตรกรในเขตจังหวัดที่มีความพร้อมทางด้านต่าง ๆ เช่น สภาพภูมิอากาศ สภาพพื้นที่ เป็นต้น ให้เริ่มปลูกไม้ดอกแทนการปลูกพืชผลที่มีการปลูกอยู่เดิมโดยเริ่มตั้งแต่พ.ศ. 2528 เนื่องจากสามารถที่จะทำรายได้ให้กับเกษตรกรได้มากกว่าการปลูกพืชผลที่ปลูกอยู่เดิม และยังช่วยในการลดการขาดดุลการค้าของประเทศอีกด้วย โดยเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการแจกท่อนพันธุ์ไม้ดอกจากต่างประเทศ เช่น เบญจมาศ กุหลาบ คาร์เนชั่น แกลดิโอลัส เป็นต้น ในเขตจังหวัดที่มีการส่งเสริม เช่น สระบุรี อ่างทอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง อุบลราชธานี นครราชสีมา ยโสธร ชุมพร พังงา สงขลา เป็นต้น แต่ขาดการช่วยเหลือทางด้านการตลาด และการวางแผนที่ดี เช่น การส่งเสริมให้มีการปลูกเบญจมาศพันธุ์เดียวกัน และสีเดียวกันทุกจังหวัดที่มีการส่งเสริม ทำให้ราคาของเบญจมาศชนิดนั้นตกต่ำ เกษตรกรจึงขายไม่ได้ราคาและประสบกับการขาดทุน หลังจากนั้นไม่นานได้ยกเลิกการส่งเสริมการปลูกปลูกในวิธีการนี้ไป ต่อจากนั้นใน พ.ศ. 2535 กรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้เริ่มดำเนินการในโครงการใหม่ในชื่อว่า กิจกรรมหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ใน พ.ศ. 2537 ก็มีการดำเนินการในโครงการเสริมโครงการกิจกรรมหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับในชื่อโครงการว่า โครงการเร่งรัดการใช้ไม้ดอกพันธุ์ดี

หลักการและเหตุผลของโครงการกิจกรรมหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับ

ในอดีตกรมส่งเสริมการเกษตรเคยมีการส่งเสริมการปลูกไม้ดอกใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลายจังหวัด แต่เนื่องจากปัญหาในเรื่องการขาดแคลนพันธุ์ไม้ชนิดใหม่ ๆ และพันธุ์ไม้ที่มีคุณภาพ อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในการปลูกเลี้ยงไม้ดอกไม้ประดับที่ถูกต้อง

การส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่อื่น ๆ นอกจากเขตที่มีการปลูกอยู่แล้วเดิม จำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนในเรื่องพันธุ์ไม้และให้ความรู้แก่เกษตรกร นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงลักษณะที่แตกต่างจากพืชอื่น คือ ไม้ดอกไม้ประดับเป็นพืชที่มีต้นทุนสูง ใช้แรงงานมากต้องดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ผลผลิตที่ได้เสื่อมคุณภาพเร็ว และมีตลาดรับซื้อที่ไม่ชัดเจน ดังนั้นเพื่อให้สามารถดำเนินการส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพ และลดความเสี่ยงในการขายผลผลิตของเกษตรกร จึงได้กำหนดการส่งเสริมในรูปหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับ ซึ่งเป็นลักษณะที่ในหมู่บ้านมีเกษตรกรหลายรายปลูกไม้ดอกไม้ประดับ โดยแต่ละรายปลูกไม้ไม่มากนัก เป็นการปลูกในบริเวณบ้านหรือปลูกเป็นแนวรั้ว (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2538 : 1)

วัตถุประสงค์ของโครงการกิจกรรมหมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับ

1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตการตลาดของไม้ดอกไม้ประดับ
2. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้ดอกไม้ประดับเป็นอาชีพ
3. เพื่อขยายการผลิตและการตลาดของประเทศ
4. เพื่อกระจายไม้ดอกไม้ประดับที่ดีและมีความแปลกใหม่ไปสู่เกษตรกร
5. เพื่อให้การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการติดตามผลของเจ้าหน้าที่

มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สถานที่ดำเนินโครงการ

60 หมู่บ้านใน 51 จังหวัด ได้แก่ ปทุมธานี สระบุรี อ่างทอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ปราจีนบุรี นครนายก สมุทร-ปราการ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ อุบลราชธานี ชัยภูมิ ยโสธร อุตรธานี ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด นครพนม สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน เชียงราย อุดรดิตถ์ พะเยา พิษณุโลก สุโขทัย ตาก กำแพงเพชร อุทัยธานี นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม สุราษฎร์ธานี ชุมพร พังงา นครศรีธรรมราช สงขลา และนราธิวาส (กรมส่งเสริมการเกษตร , 2538 : 1)

วิธีการดำเนินโครงการ

1. รวบรวมข้อมูลพื้นที่ปลูกและสถานการณ์การผลิตการตลาด เพื่อคัดเลือกจังหวัดเป้าหมายที่จะจัดทำโครงการ
2. ชี้แจงจังหวัดเป็นหมายให้ทราบแนวคิดและวิธีดำเนินการ
3. วางแผนดำเนินงาน
4. คัดเลือกหมู่บ้านและเกษตรกร
5. กำหนดชนิดไม้ดอกที่จะจัดส่ง
6. อบรมเกษตรกรให้มีความรู้ทางวิชาการ และความเข้าใจด้านการตลาด
7. จัดส่งพันธุ์ไม้ดอก
8. เกษตรกรปลูก
9. นิเทศและติดตามงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. สรุปผลการดำเนินโครงการ

หลักเกณฑ์การดำเนินโครงการ

1. พื้นที่ปลูกไม้ดอกในโครงการหมู่บ้านละ 5 ไร่
2. เกษตรกรแต่ละรายปลูกในพื้นที่ขนาด 30-200 ตารางวา
3. การกำหนดชนิดไม้ดอกให้แต่ละจังหวัดสำรวจความต้องการของเกษตรกรแล้วแจ้งทางกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อดำเนินการพิจารณาจัดสรรตามความเหมาะสม
4. การจัดส่งพันธุ์ กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดแนวทางไว้ คือ ให้ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์พืชสวนจัดส่ง สำหรับจังหวัดที่เริ่มกิจกรรมเป็นปีแรก และชนิดพืชที่ศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์มีแผนการผลิต ส่วนที่เหลือจึงจะโอนเงินให้จังหวัดจัดซื้อเอง
5. จังหวัดรับผิดชอบการจัดอบรมเกษตรกร
6. งบประมาณโอนให้หมู่บ้านละ 49,400 บาท

ข้อพิจารณาในการคัดเลือกหมู่บ้านเพื่อจัดทำโครงการ

1. เป็นหมู่บ้านที่มีการตั้งบ้านเรือนรวมกันไม่กระจัดกระจาย
2. อยู่ในเขตชลประทานหรือมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ตลอดปี
3. การคมนาคมสะดวก ใกล้ตัวเมืองใหญ่หรือตลาดจำหน่าย
4. เกษตรกรมีความสนใจและพร้อมที่จะรับเทคโนโลยีใหม่
5. พื้นฐานเกษตรกรควรมีทักษะในการผลิตพืชสวน เช่น ไม้ผลหรือเคยปลูกไม้ดอกมาก่อน
6. พิจารณามูลบ้านหลักที่จะส่งเสริมเป็นอันดับแรก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดในการจัดทำโครงการเร่งรัดการใช้ไม้ดอกพันธุ์ดี

1. พันธุ์ดี พันธุ์ใหม่ ๆ นอกจากจะทำให้ได้ผลผลิตสูง คุณภาพดีแล้วยังเป็นตัวกำหนดราคา และทำให้ความต้องการของไม้ดอกมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น
2. พันธุ์ดี พันธุ์ใหม่ ๆ จะยกระดับให้มาตรฐานการผลิตไม้ดอกของประเทศไทยสูงขึ้น
3. เกษตรกรขาดพันธุ์ดี พันธุ์ใหม่ ตลอดจนต้นพันธุ์ที่มีคุณภาพดีที่จะทำให้ได้ผลผลิตคุณภาพสูง
4. แหล่งพันธุ์ดีในประเทศมีจำกัด จึงจำเป็นต้องนำเข้าพันธุ์ดีจากต่างประเทศเข้ามาส่งเสริม
5. พันธุ์ดีจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีที่สูงขึ้น จึงมุ่งการส่งเสริมไปยังเกษตรกรที่ปลูกเป็นอาชีพอยู่ก่อน

หลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเร่งรัดการใช้ไม้ดอกพันธุ์ดี

1. จะต้องเป็นเกษตรกรปลูกไม้ดอกชนิดเดียวกับที่ได้รับการจัดสรรหรือปลูกไม้ดอกเป็นอาชีพเดิมอยู่แล้ว
2. ในแต่ละจังหวัดเกษตรกรทุกคนต้องรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ตามชนิดไม้ดอก เช่น กลุ่มกุหลาบ กลุ่มเบญจมาศ เป็นต้น ในกรณีที่จังหวัดใดมีการรวมตัวของเกษตรกรในแต่ละกลุ่มไม้ดอกน้อยกว่า 10 คน ให้รวมเป็นกลุ่มเดียวกัน คือ กลุ่มผู้ปลูกไม้ดอก
3. เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการต้องเข้ารับการฝึกอบรมและปฏิบัติตามเงื่อนไขของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ลักษณะทั่วไปของไม้ดอก

ปัจจุบันประเทศไทยสามารถปลูกไม้ดอกได้มากมายหลายชนิด เช่น เบญจมาศ แกลดิโอลัส แอสเตอร์ คาร์เนชั่น กุหลาบ กล้วยไม้ เป็นต้น แต่การนำเข้าไม้ดอกจากต่างประเทศก็ยังคงมีอยู่ เนื่องจากคุณภาพของไม้ดอกที่ปลูกในต่างประเทศยังมีคุณภาพดีกว่า เมื่อพิจารณาไม้ดอกที่มีการจำหน่ายในโลก จะพบว่าไม้ดอกที่มีปริมาณการจัดจำหน่าย และใช้ประโยชน์สูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เบญจมาศ กุหลาบ และคาร์เนชั่น ตามลำดับ ดังนั้นผู้ศึกษาจะขอกล่าวถึง ลักษณะทั่วไปของไม้ดอก 3 อันดับแรก ดังกล่าวเท่านั้น

เบญจมาศ

ลักษณะทั่วไป

เบญจมาศ ที่เป็นที่นิยมปลูกกันในการค้าในปัจจุบันนี้ เป็นลูกผสมที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนจาก species หลาย species ของพืชใน Genus *Chrysanthemum* (ภาพที่ 1) มีถิ่นเดิมอยู่ที่ประเทศจีนและประเทศญี่ปุ่น อย่างไรก็ตามเริ่มมีการรู้จักการปลูกเบญจมาศเป็นเวลานานกว่า 2,000 ปี ดังนั้นจึงเป็นการค่อนข้างยาก ที่จะทราบถึงต้นกำเนิดของพันธุ์ที่แน่นอนของสายพันธุ์เบญจมาศที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันนี้ สำหรับสายพันธุ์ที่สำคัญได้แก่ *Chrysanthemum indicum* และ *Chrysanthemum sinense*

สำหรับ *Chrysanthemum indicum* นั้นถึงแม้จะดูคล้ายกับว่ามีต้นกำเนิดอยู่ที่ประเทศอินเดีย แต่ความจริงแล้ว พบว่าเบญจมาศสายพันธุ์นี้เป็นพืชป่า เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1 ภาพของดอกเบญจมาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งของประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นตอนใต้ ลักษณะ เป็นพุ่มสูงประมาณ 15 นิ้ว ทรงพุ่มกว้าง 18 นิ้ว และสามารถมีดอกได้ถึง 180 ดอกต่อต้นในแบบของดอกช่อ (spray) ดอกเป็นดอกชั้นเดียวสีเหลืองมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3 นิ้ว ตามธรรมชาติ แล้วดอกจะบานในเดือนธันวาคม ส่วนสายพันธุ์ป่าอีกสายพันธุ์หนึ่งคือ *Chrysanthemum sinense* มีการเจริญเป็นพุ่มเช่นกัน โดยมีความสูงและความกว้าง ทรงพุ่มประมาณ 18 นิ้ว แต่ละต้นอาจมีดอกได้ถึง 300 ดอกในแบบของดอกช่อ ดอกมีสีขาวคล้ายกับพันธุ์ *C. leucanthemum* ดอกมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2 นิ้ว ในธรรมชาติแล้วดอกจะบานในเดือนพฤศจิกายน ใบของ *C. indicum* และ *C. sinense* จะเป็นหยัก ๆ คล้ายกับสายพันธุ์ที่มีปลูกอยู่ในปัจจุบันนี้ (อดิสร , 2535 : 1)

พันธุ์เบญจมาศ

สำหรับเบญจมาศที่เป็นไม้ตัดดอกนี้มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *C. morifolium* ซึ่งใช้เรียกพวกที่เป็นไม้ล้มลุก (annual) และดอกบานในช่วงฤดูใบไม้ร่วง โดยพันธุ์เบญจมาศที่สำคัญและเป็นที่นิยมมากในปัจจุบันได้แก่

1. พันธุ์ขาวเมืองตาก ดอกสีขาว เป็นพันธุ์ที่ต้องการแสงแดดน้อย ดอกจะบานในช่วงที่มีอากาศหนาวเย็น ไม่ทนทานต่อการขนส่ง
2. พันธุ์ขาวกระเกต หรือขาวตลิ่งชัน ดอกสีขาว บานในฤดูฝน
3. พันธุ์เหลืองไข่ เป็นพันธุ์ที่ออกดอกได้ตลอดปี ดอกมีสีเหลืองนวล ใบมีขนาดใหญ่เขียวเข้ม ต้นโตเต็มที่สูงประมาณ 2-3 ฟุต ดอกที่สมบูรณ์จะใหญ่ มาก มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 3-4 นิ้ว
4. พันธุ์เหลืองเขี้ยว มีดอกสีเหลืองสด กลีบดอกด้านนอกสุดจะโค้งงอเข้าหาใจกลางของดอก มีลักษณะคล้ายเขี้ยว ทรงต้นทึบ ต้นโตเต็มที่สูง 2-3 ฟุต ดอกที่สมบูรณ์จะใหญ่ 2-3 นิ้ว ดอกบานในฤดูฝน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. พันธุ์เหลืองตาก ดอกกลมต้องการวันสั้น ทนทานต่อการขนส่ง กลีบดอกจะบานเรื่อยๆ มีสีเข้ม ออกดอกเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม

6. พันธุ์เหลืองทอง มีดอกสีเหลืองเข้ม ขนาดเล็ก ดอกที่สมบูรณ์จะใหญ่ประมาณ 2 นิ้ว นิยมปลูกเป็นช่อ โดยไม่มีการปลิดดอกข้างทิ้ง ทรงต้นโปร่ง ต้นโตเต็มที่สูงประมาณ 2-3 ฟุต

7. พันธุ์เหลืองเกษตร เป็นเบญจมาศแบบดอกเดี่ยวมีดอกขนาดใหญ่ กลีบดอกงุ้มเข้าหาใจกลางดอก มีสีเหลืองทอง การจัดเรียงของกลีบดอกเป็นไปอย่างมีระเบียบ ก้านดอกยาว คอดอกแข็งแรง อายุการใช้งานทนทาน 7-9 วัน ใช้เวลานับจากปลูกจนตัดดอกจำหน่ายได้ประมาณ 4 เดือน

8. พันธุ์ขาวเกษตร เป็นชนิดเบญจมาศแบบดอกเดี่ยวเช่นเดียวกับพันธุ์เหลืองเกษตร ดอกมีขนาดใหญ่ กลีบดอกหุ้มเข้าหาใจกลางดอก มีสีขาวใส สะอาด การจัดเรียงของกลีบดอกเป็นไปอย่างมีระเบียบ ทรงของดอกโค้งนูนสูงกว่าพันธุ์เหลืองเกษตรเล็กน้อย ก้านดอกยาว คอดอกแข็งแรงและใหญ่กว่าพันธุ์เหลืองเกษตร อายุการใช้งานทนทานกว่าพันธุ์เหลืองเกษตร 1-2 วัน

การปลูกเบญจมาศในประเทศไทย

สำหรับชาวสวนในประเทศไทยโดยเฉพาะในภาคกลางรอบ ๆ เขตกรุงเทพมหานครนิยมปลูกเบญจมาศตัดดอกจำหน่ายมากเป็นอันดับหนึ่ง มีเนื้อที่ปลูกประมาณ 3,000 ไร่ สามารถส่งดอกจำหน่ายที่ตลาดปากคลองตลาดทุกวันตลอดทั้งปี ประมาณวันละ 1,000,000 ดอก การที่ชาวสวนนิยมปลูกเบญจมาศมากกว่าไม้ตัดดอกอื่น ๆ เกิดจากสาเหตุ 2 ประการคือ (จุฑามาศ , ไม้ระบุปีที่พิมพ์ : 18)

1. ให้ผลตอบแทนดี พื้นที่ 1 ตารางเมตร สามารถปลูกเบญจมาศได้ 16 ต้น โดยแต่ละต้นตัดยอดบังคับให้ออกต้นละ 5-6 ดอก จะได้ 80-96

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดอกต่อตารางเมตร หรือประมาณ 100,000 ดอกต่อไร่ หากส่งจำหน่ายดอกละ 25 สตางค์ จะมีรายได้ 25,000 บาท หรือ ถ้าส่งจำหน่ายดอกละ 1 บาท จะมีรายได้ 100,000 บาท โดยใช้เวลานับจากปลูกจนเริ่มตัดดอกจำหน่าย 3-4 เดือน และจะตัดดอกจำหน่ายได้ยาวนานติดต่อกันประมาณ 1 เดือน ปีหนึ่ง ๆ จะปลูกได้ 2 ครั้งเป็นอย่างน้อย นับได้ว่าเบญจมาศให้ผลตอบแทนดีเมื่อเทียบกับไม้ดอกชนิดอื่น

2. สามารถขยายพันธุ์ได้เอง ส่วนใหญ่เบญจมาศที่ปลูกเป็นการค้าในประเทศไทยทุกวันนี้ เป็นพันธุ์ที่นำเข้ามาจากญี่ปุ่นและไต้หวัน ซึ่งมีคุณสมบัติดีเยี่ยมอย่างหนึ่ง คือ สามารถแตกหน่อได้เองโดยไม่ต้องบังคับ ทำให้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการขยายพันธุ์ จำนวนหน่อที่เกิดขึ้นจะมีมากกว่า 10 หน่อต่อต้น อีกทั้งแต่ละหน่อจะมีรากติดพร้อมที่จะนำไปปลูกใหม่ได้ ทำให้สะดวกและได้เปรียบพันธุ์เบญจมาศที่นำเข้ามาจากอเมริกาและยุโรป เพียงแต่คัดเลือกเฉพาะหน่อที่มีขนาดใกล้เคียงกัน โดยใช้มีดปลายแหลมสอดลงไปตัดที่โคนหน่อให้มีรากติดมา 3-5 ราก สามารถนำไปปลูกในแปลงได้ทันที หรืออาจจะชำในแปลงเพาะชำ 5-7 วันก่อนปลูกก็ได้

การปลูกเบญจมาศ

การปลูกเบญจมาศ นิยมใช้กันอยู่ 2 วิธี คือ

1. การปักชำ โดยใช้ส่วนยอดของกิ่ง กิ่งที่เหมาะสมควรเป็นกิ่งที่อยู่ส่วนล่างหรือส่วนโคนของพุ่มต้น เนื่องจากกิ่งที่อยู่ส่วนล่างหรือโคนต้นส่วนมากเป็นกิ่งที่มีตาใบมากกว่าตาดอก เมื่อนำส่วนยอดของกิ่งไปปักชำ จึงทำให้ออกรากง่ายและได้กิ่งที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ควรเลือกกิ่งจากต้นที่มีลักษณะดี ปราศจากโรคและแมลงรบกวน กิ่งปักชำควรมีความยาวประมาณ 2-4 นิ้ว ตัดเป็นรูปปากฉลามให้มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบติด 3-4 ใบ ใบล่าง ๆ ให้ปลิดออก ถ้าไม่ปลิดออกจะทำให้ใบเน่าและติดโรคง่าย ก่อนปักชำควรคัดขนาดเป็นพวกแล้วจุ่มยากันเชื้อรา ผึ่งไว้จนแห้งถ้าจะให้ดีควรใช้ฮอร์โมนเร่งราก ซึ่งมีขายกันตามท้องตลาด เพื่อช่วยให้ออกรากเร็วยิ่งขึ้น วัสดุที่ใช้ในการปักชำสามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น คือ ใช้ทรายหยาบผสมขี้เถ้ากลบอย่างละครึ่ง หรือใช้ทรายหยาบผสมกับขุยมะพร้าวอย่างละครึ่งก็ได้เช่นกัน การปักชำต้องทำในที่ร่มและหมั่นรดน้ำให้ชื้นอยู่เสมอ ระยะเวลาในการปักชำจนออกรากใช้เวลาประมาณ 10-15 วัน วิธีการใช้ยอดปักชำนี้ทำให้ขยายพันธุ์ได้ทีละมาก ๆ และได้ขนาดของกิ่งปักชำที่สม่ำเสมอ เมื่อนำไปปลูกจะออกดอกในเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งสะดวกในการดูแลรักษา วิธีนี้จึงใช้กับเบญจมาศพันธุ์ที่ไม่สามารถแตกหน่อได้เอง

2. การแยกหน่อ เบญจมาศบางพันธุ์ โดยเฉพาะพันธุ์ที่ส่งมาจากประเทศญี่ปุ่นสามารถแตกหน่อได้ดีมาก หลังจากที่เบญจมาศให้ดอกแล้วต้นจะแตกกอและมีหน่อเป็นจำนวนมาก ฉะนั้นแล้วหากปลูกเบญจมาศ 1 ต้น จะมีประมาณ 10 หน่อ แต่ละหน่อจะมีรากติดอยู่ด้วย เมื่อแยกหน่อเหล่านี้ไปปลูกจะได้ต้นที่แข็งแรง มีตาเจริญเติบโตดีกว่ากิ่งปักชำ เบญจมาศบางพันธุ์ที่ปลูกเป็นการค้าในปัจจุบัน เช่น พันธุ์สีเหลืองเข้มหรือเรียกทั่ว ๆ ไปว่า พันธุ์เหลืองเขียว ถ้าปลูกในฤดูหนาวจะให้ดอกน้อย แต่ให้ต้นเป็นจำนวนมาก

การดูแลรักษา

ในระยะแรกของการปลูกใหม่ ๆ คือ ช่วงระยะเวลา 7-10 วัน ควรรดน้ำเช้าเย็น เมื่อต้นตั้งตัวได้แล้วให้รดน้ำวันละครั้งในตอนเช้า การให้น้ำแบบแครงสาดหรือใช้ลากจูงเรือที่มีเครื่องพ่นน้ำออก 2 ข้าง อาจทำให้เบญจมาศเปียกทั้งต้นและใบอาจเกิดโรคราได้ง่ายมาก ดังนั้นเพื่อความปลอดภัยควรรดน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับครูใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ทำซ้ำ ตัดทอน หรือเผยแพร่ของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

ในตอนเช้า เพื่อให้หน้าที่เปียกมีโอกาสแห้งในระยะเวลาอันสั้น ในการรดน้ำควร จะรดจนโชก เพื่อให้โอกาสน้ำไหลซึมผ่านลงไปใ้ดินให้มากพอ ทั้งนี้เพื่อป้องกัน อันตรายอันเกิดจากการสะสมของเกลือ ซึ่งเป็นอันตรายกับต้นเบญจมาศ

เบญจมาศเป็นไม้ดอกที่มีอายุค่อนข้างสั้น ใช้เวลาหลังจากปลูกเพียง 3-4 เดือน ก็สามารถตัดดอกจำหน่ายได้ ดังนั้นหากการเจริญเติบโตของต้น ไม้ดีพอหรือความสมบูรณ์ของต้นไม่เพียงพอ ดอกที่ออกมาย่อมไม่มีคุณภาพ บัญจึง มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความสมบูรณ์ของต้นพืช จึงควรใส่ปุ๋ยให้ถูกต้องตาม ช่วงของการเจริญเติบโต ช่วงการเจริญเติบโตของเบญจมาศแบ่งได้ดังนี้

1. ช่วงเจริญเติบโตทางต้น เป็นช่วงประมาณ 1 เดือนแรกหลัง จากปลูก ในช่วงนี้ควรเร่งให้เบญจมาศเจริญเติบโตทางต้นและทางใบให้เต็มที่ มีอาหารสะสมไว้ภายในต้นให้เพียงพอ โดยการใส่ปุ๋ยที่มีไนโตรเจนสูง อัตราส่วน ของปุ๋ยอาจเป็น 3:2:1 เช่น ปุ๋ยสูตร 30:20:10 หรือใกล้เคียง เป็นต้น เสริม ด้วยปุ๋ยทางใบผสมด้วยสารละลายธาตุอาหารรองเป็นครั้งคราว

2. ช่วงออกดอก เป็นช่วง 1 เดือนครึ่งต่อจากช่วงแรก ในช่วงนี้ ควรเปลี่ยนอัตราส่วนสูตรปุ๋ยเป็น 1:2:1 เช่น ปุ๋ยสูตร 15:30:15 เพื่อเร่งให้ เบญจมาศออกดอก และเสริมด้วยปุ๋ยทางใบและธาตุอาหารรองเป็นครั้งคราว

3. ช่วงทำคุณภาพ ควรงดให้ปุ๋ยทั้งนี้เนื่องจากมีปุ๋ยบางส่วนคงค้าง อยู่ในดินเพียงพอสำหรับการเจริญของดอก ก่อนตัดดอกจำหน่าย 4-5 วัน ควร ละลายโปรแตสเซียมคลอไรด์ 2 ช้อนโต๊ะต่อน้ำ 1 ปีบ รดให้เปียกเฉพาะต้นและ ดิน จะช่วยให้ก้านดอกแข็งแรงและดอกบานทนทานขึ้น

การตัดดอก

ระยะ เก็บเกี่ยวที่เหมาะสมขึ้นกับระยะทางหรือระยะเวลาจากแหล่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

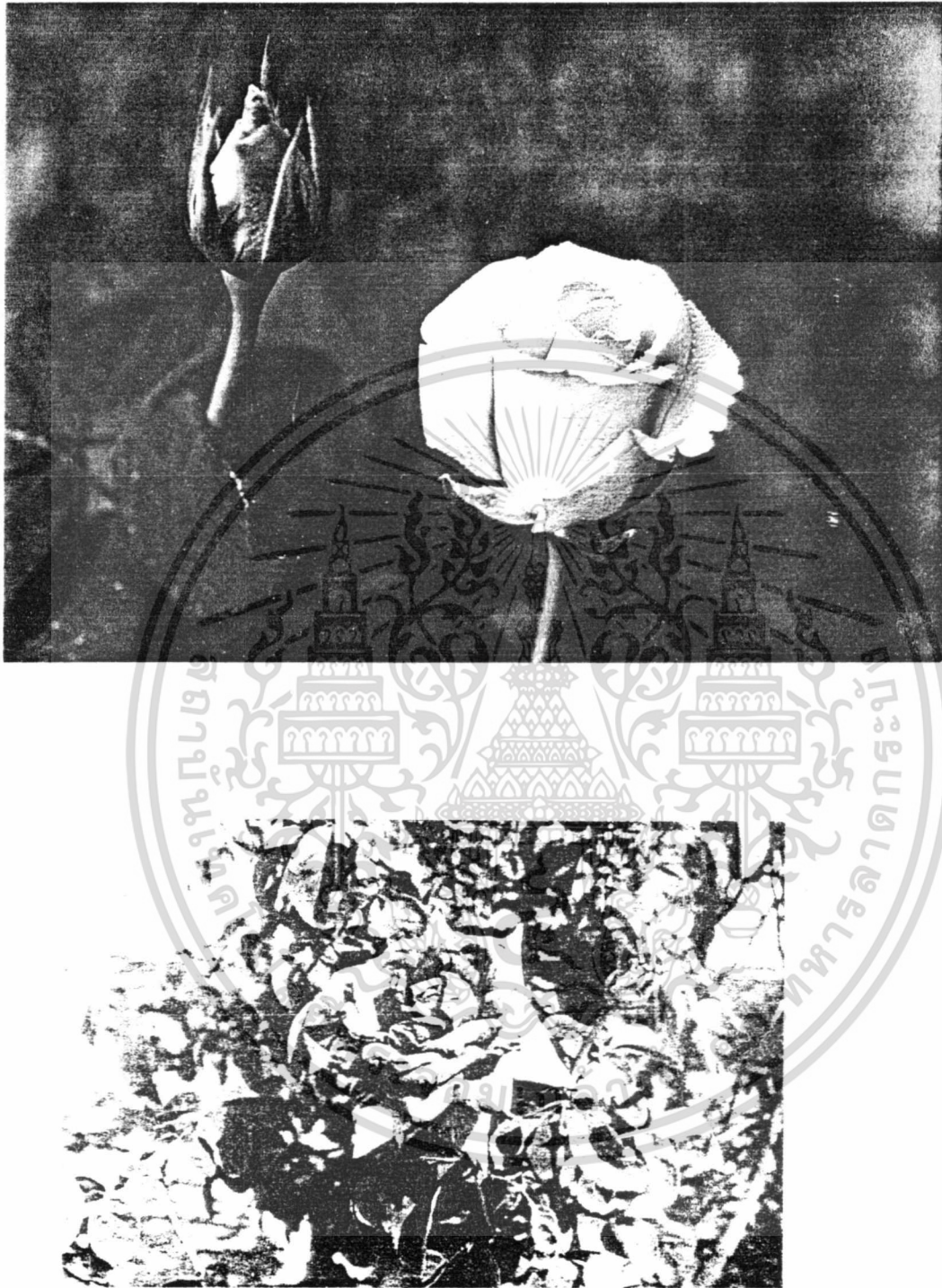
ผลิตไปจนถึงตลาด โดยมีหลักว่าถ้าระยะเวลาตั้งแต่กล้าว่าสิ้นก็สามารถที่จะตัดดอกในระยะเวลาที่เหมาะสมกับผู้ซื้อมากที่สุดได้ เพื่อการนำไปใช้งานได้ทันที แต่ถ้าหากว่าตลาดอยู่ไกลออกไป ซึ่งจะต้องใช้ช่วงเวลานานในการขนส่งก็จะตัดดอกก่อนระยะเวลาที่เหมาะสมดังกล่าว เนื่องจากดอกยังคงมีการพัฒนาระหว่างการขนส่งได้ค่อนข้างมากหากเป็นการขนส่งที่ไม่มีการควบคุมอุณหภูมิ ส่วนระบบการขนส่งที่มีการควบคุมอุณหภูมิอยู่ด้วย ดอกจะมีการพัฒนาในระหว่างการขนส่งได้น้อย เมื่อรวมกับการตัดดอกในระยะดอกตูมก็จะทำให้ส่วนของดอก เช่น กลีบดอกจะไม่เสียหายมากนักในขณะบรรจุและมีการจัดการที่ง่ายกว่าดอกที่บ้านแล้ว ดอกตูมเมื่อถึงปลายทางแล้วสามารถทำให้บานได้โดยการใช้ยาที่เหมาะสม ดังนั้นการที่จะตัดดอกบานขนาดใดนั้นจึงขึ้นอยู่กับวิธีการจัดการทางด้านระยะทางและระยะเวลาที่ต้องการให้ดอกไม้บานด้วย

กุหลาบ

ลักษณะทั่วไป

กุหลาบมีชื่อสามัญว่า "Rose" ชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Rosa hybrida* อยู่ในตระกูล Rosaceae (ภาพที่ 2) จัดเป็นไม้ดอกที่มีความงามมากจนยากที่จะหาไม้ดอกอื่นๆ เทียบเท่าได้ จึงได้สมญานามว่า "ราชินีแห่งดอกไม้" (Queen of flower) ทั้งนี้เนื่องจากเพียบพร้อมด้วยความสวยของสี กลีบดอก ตลอดจนความหอมหวานอย่างธรรมชาติภายในดอกเดียวกัน นอกจากนี้ถ้าหากพิจารณาในเรื่องของการตลาดไม้ดอก ไม้ประดับที่ใหญ่ที่สุดของโลก ซึ่งอยู่ทางแถบทวีปยุโรป ตะวันตก จะเห็นได้ว่า กุหลาบเป็นไม้ดอกที่มีมูลค่าการจำหน่ายโดยเฉลี่ยสูงที่สุดรองลงมาได้แก่ ดอกคาร์เนชั่น ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า กุหลาบเป็นพืชเศรษฐกิจอีกประการหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในหลายประเทศ และในอนาคตข้างหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2 ภาพของดอกกุหลาบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กุหลาบเป็นไม้ตัดดอกส่งออกสำคัญของประเทศไทย (จุฑามาศ , ไม้ระบุรีที่พิมพ์ : 6)

นอกจากจะใช้ประโยชน์ของกุหลาบในด้านเป็นไม้ดอกประดับ และส่งออกจำหน่ายต่างประเทศแล้ว ยังใช้ในประโยชน์ด้านอื่น ๆ เช่น ใช้ปรุงแต่งกลิ่นขนม ใช้ลอยน้ำล้างหน้า หรือสกัดกลิ่นในอุตสาหกรรมเครื่องสำอาง เป็นต้น

พันธุ์กุหลาบ

กุหลาบที่ปลูกอยู่ในประเทศไทยทุกวันนี้มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ซึ่งถ้าแบ่งออกโดยสังเขปจะได้ดังนี้

1. กุหลาบตัดดอก หรือ ไฮบริดที (Hybrid Tea หรือ HT.) ปกติมีกอกดอกเป็นดอกเดี่ยว ๆ มีขนาดโต กลีบดอกซ้อน พุ่มต้นตั้งตรง สูงประมาณ 1-2 เมตร กุหลาบส่วนใหญ่ที่มีจำหน่ายทั่วไปตามท้องตลาดขณะนี้มักจะเป็นกุหลาบประเภทตัดดอก เช่น พันธุ์คริสเตียนดิออร์ (Christian Dior) พันธุ์มิสออลอเมริกันบิวตี้ (Miss All American Beauty) พันธุ์อเล็กซ์เรด (Alex's Red) พันธุ์คิงส์แรนซัม (King Ransom)
2. กุหลาบพวง หรือ ฟลอริบันดา (Floribunda หรือ F.) ออกดอกเป็นกลุ่ม ในช่อหนึ่งๆ มีหลายดอกและมักบานพร้อมๆ กัน ขนาดดอกเล็ก พุ่มต้นตั้งตรง สูงประมาณครึ่งเมตรถึง 1 เมตร เหมาะที่จะปลูกในแปลงประดับ เช่น พันธุ์ฟูซีเลีย (Fusilier) พันธุ์แองเจิลเฟส (Angel Face)
3. ประเภทแกรนด์ฟลอรา (Grandiflora หรือ Gr.) กุหลาบประเภทนี้เป็นกุหลาบลูกผสมระหว่างกุหลาบตัดดอกและกุหลาบพวง มีลักษณะเป็นดอกเดี่ยว แต่ดอกเล็กกว่ากุหลาบตัดดอก มีก้านยาว ต้นโต สูง และแข็งแรง เช่น พันธุ์คาเมลอท (Camelot) พันธุ์สการ์เลทไนท์ (Scarlet Knight)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. กุหลาบหนู หรือ มินิเอเจอร์ (Miniature หรือ Min.) เป็นกุหลาบที่มีขนาดพุ่มต้นเล็ก สูง 1-2 ฟุต ออกดอกเป็นพวงและมีดอกขนาดเล็กนิยมปลูกประดับแปลง และเป็นไม้กระถาง เช่น พันธุ์เบบี้ มาสเคอร์เทด (Baby Masquerade)

5. กุหลาบเลื้อย หรือไคลมเบอร์ (Climber หรือ Ce.) กุหลาบชนิดนี้ลำต้นสูงตรง จนนำไปเลื้อยพันกับสิ่งต่าง ๆ ได้ มีดอกทั้งเป็นดอกเดี่ยวขนาดใหญ่ และดอกเป็นพวง เช่น พันธุ์ดอนจวน (Don Juan) พันธุ์ค็อกเทล (Cocktail)

6. กุหลาบประเภทโพลีแอนธา (Polyantha) เป็นกุหลาบลูกผสมระหว่างพันธุ์โรซ่า มัลติฟลอร่า (Rosa multiflora) กับพันธุ์โรซ่า ไชเนนซิส (Rosa chinesis) มีขนาดพุ่มเตี้ย แข็งแรงและทนทานมาก ออกดอกเป็นพวงคล้ายกุหลาบพวง ลักษณะดอกและต้นคล้ายกุหลาบหนู เช่น พันธุ์วายวอน ราเบีย (Vyavon raba)

7. กุหลาบประเภทแรมเบลอร์ (Rambler หรือ R.) มีลำต้นยาวและอ่อนโค้ง ออกดอกเป็นพวงและมีดอกขนาดเล็ก เช่น พันธุ์โดโรที เปอร์กิน (Dorate perkin)

8. กุหลาบพุ่ม หรือ ชรับโรส (Shrub หรือ S.) ได้แก่ กุหลาบพันธุ์ป่า (wild species) หรือลูกผสมของพันธุ์ป่า ซึ่งมีทรงต้นเป็นพุ่มออกดอกเป็นช่อขนาดดอกเล็ก ส่วนมากมีกลีบดอกชั้นเดียว เช่น โรซ่า มัลติฟลอร่า (Rosa multiflora) โรซ่า นิติด้า (Rosa nitida) โรซ่า รูโกซา (Rosa rugosa)

การปลูกกุหลาบในประเทศไทย

กุหลาบเป็นไม้ดอกที่ปลูกในประเทศไทยเป็นเวลานานแล้ว แต่ไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปรากฏหลักฐานแน่ชัดเป็นลายลักษณ์อักษร ทราบแต่เพียงว่ากุหลาบเป็นที่สนใจและปลูกกันอย่างแพร่หลายในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การปลูกกุหลาบสมัยนั้นเป็นการปลูกเพื่อใช้ประดับบ้านเรือน เพื่อเป็นงานอดิเรก โดยมักจะปลูกอยู่ในกลุ่มของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ พันธุ์กุหลาบที่ปลูกสมัยนั้นมีเพียงไม่กี่พันธุ์ กุหลาบพันธุ์ต่าง ๆ เหล่านี้มีการตั้งชื่อเป็นภาษาไทย เช่น พันธุ์จุฬาลงกรณ์ พันธุ์เหลืองเรณู พันธุ์เหลืองเชียงใหม่ เป็นต้น ปัจจุบันกุหลาบ พันธุ์ต่างๆ เหล่านี้คงหาได้ยากหรืออาจจะสูญพันธุ์ไปแล้ว เนื่องจากมีพันธุ์กุหลาบพันธุ์ใหม่ ๆ ที่มีความสวยงามกว่าเข้ามาแทนที่ ทำให้พันธุ์เก่า ๆ ลดความนิยมลง (สุธานี , 2538 : 15)

การปลูกกุหลาบ

การปลูกกุหลาบสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การเพาะเมล็ด การตัดชำกิ่งด้วยกิ่งและด้วยราก การตอนกิ่ง การติดตา การต่อกิ่ง การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เป็นต้น แต่วิธีที่นิยมใช้ในปัจจุบันมี 3 วิธีดังนี้

1. การตัดชำด้วยกิ่ง กิ่งตัดชำเป็นส่วนที่ขยายจากกิ่งยอด ซึ่งเมื่อนำไปปลูกจะทำให้การเจริญเติบโตของต้นสม่ำเสมอกว่ากิ่งตอน แต่มีความต้านทานทานโรคน้อยกว่ากิ่งตอน วิธีการตัดชำที่นิยมทำกันทั่วไป คือ เลือกกิ่งกุหลาบที่ให้ดอกยาวประมาณ 1 ฟุตแล้วนำมาตัดดอกออก จะเหลือกิ่งที่มีความยาวประมาณ 8-10 นิ้ว จุ่มโคนกิ่งตัดชำนี้ในฮอร์โมนเร่งราก เช่น เซอราดิกส์ No.2 เป็นต้น จากนั้นจึงนำไปปักในกระบะชำใส่จี๊ถั่วแกลบหรือจี๊ถั่วแกลบปนทราย ให้น้ำตลอดระยะเวลาประมาณ 2-3 สัปดาห์ กิ่งตัดชำนี้จะออกรากพร้อมจะนำไปปลูกในแปลงปลูกวิธีการตัดชำด้วยกิ่งนี้แม้ว่าจะทำได้ง่าย และประหยัด แต่มีข้อเสีย คือ การออกรากของกิ่งตัดชำจะออกรากได้ดีเป็นบางพันธุ์เท่านั้น และเมื่อนำไปปลูกตัดดอกต้นกุหลาบที่ปลูกจากกิ่งตัดชำจะโทรมเร็วภายใน 2-3 ปี นอกจากนี้ยังไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถตัดแต่งกิ่งแบบให้เหลือกิ่งไว้กับต้นสั้นได้

2. การตอนกิ่ง กิ่งตอนเป็นกิ่งที่มักจะตอนมาจากสภาพต้นต่างๆ กัน ทั้งกิ่งอ่อนและกิ่งแก่คละกันไปจึงทำให้การเจริญเติบโตของต้นกุหลาบหลังลงแปลงปลูกไม่ค่อยสม่ำเสมอ ราคาขายต้นไม้แพงมากนัก แต่ใช้เวลาในการเกิดรากนาน 4-7 สัปดาห์ ออกรากได้ดีเป็นบางพันธุ์เช่นเดียวกับกิ่งตัดชำ และต้นมักจะโทรมเร็วภายใน 3-4 ปี รวมทั้งไม่สามารถตัดแต่งกิ่งแบบให้เหลือกิ่งไว้กับต้นสั้นได้

3. การติดตาต้น วิธีการทำให้ต้นกุหลาบติดตานี้ค่อนข้างยุ่งยากมาก และต้องใช้เวลาในการทำงานกว่า 2 วิธีแรก คือ ใช้เวลาตั้งแต่เริ่มต้นตัดชำต้นตอป่าจนถึงพันธุ์ดีที่นำไปติดนั้นออกดอกแรกประมาณ 5-6 เดือน โดยในขั้นแรกจะต้องตัดชำต้นตอป่า (ของกุหลาบ) ให้ออกรากและเลี้ยงต้นตอป่านั้นให้แตกยอดยาวเกิน 1 ฟุตขึ้นไป ซึ่งใช้เวลาประมาณ 3 เดือน หลังการตัดชำและออกรากจากนั้นจึงนำตาพันธุ์ดีที่ต้องการไปติดตาที่บริเวณโคนของต้นตอป่า การติดตานี้จะต้องอาศัยฝีมือและความชำนาญพอสมควร โดยจะใช้วิธีการติดตาแบบใดก็ได้ เช่น แบบรูปตัวที แบบแปะ เป็นต้น เมื่อรอยแผลที่ติดตานั้นติดสนิทดีแล้ว จึงตัดปลายยอดของต้นตอป่าออก หรืออาจจะใช้วิธีหักยอดต้นตอครึ่งต้น และหมั่นปลิดยอดอ่อนตามชอกใบของกิ่งต้นตอป่าที่มักจะแตกขึ้นมาภายหลังออกให้หมด เพื่อบังคับให้ตาพันธุ์ดีที่ติดไว้ตรงโคนต้นนั้นแตกยอดออกมา เมื่อตาพันธุ์ดีแตกยอดจนให้ดอกแรกแล้วจึงตัดยอดของต้นตอป่าเดิมออก ต้นพันธุ์ดีก็จะเจริญเติบโตต่อไป

การดูแลรักษา

การรดน้ำ กุหลาบชอบน้ำแต่ไม่ชอบน้ำขัง รากของกุหลาบอยู่ลึกกว่าไม้ดอกอื่นๆ มีขนาดของลำต้นใหญ่กว่า ดังนั้นควรรดน้ำในปริมาณมากกว่าปกติ ควรกะประมาณให้น้ำซึมได้ลึก 10-18 นิ้ว หลีกเลี้ยงการรดน้ำให้เปียกทั้งต้นและดอก เพราะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการแพร่โรคได้เร็ว และง่ายขึ้นถ้าจำเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต้องรดน้ำให้เปียกควรรดตอนเช้าเพื่อให้โอกาสใบแห้งก่อนค่ำ

การใส่ปุ๋ย ในระยะแรกของการปลูกจะเป็นระยะเวลาที่ต้นกุหลาบสร้างใบและกิ่งมาก ควรใส่ปุ๋ยเคมีที่มีสูตรตัวแรกสูง คือ ในโตรเจนสูง โดยใส่ทุก 15 ถึง 30 วัน อัตราการใส่ 1 กำมือต่อต้น และเมื่อกุหลาบเริ่มให้ดอกควรใช้ปุ๋ยเคมีที่มีสูตรตัวกลางสูง คือ ฟอสฟอรัสและสูตรตัวหลังสูง คือ โพแทสเซียมควบคู่กันไป เพื่อเร่งดอกและทำให้ก้านดอกแข็งแรง การใส่ปุ๋ยควรโรยปุ๋ยให้ห่างจากโคนต้นประมาณ 4 นิ้ว แล้วรดน้ำตาม นอกจากนี้อาจให้ปุ๋ยทางใบเพิ่มเติมด้วยก็ได้

การตัดดอก

โดยปกติการตัดดอกนั้นจะตัดดอกในขณะที่ดอกยังตูม การตัดดอกต้องไม่ให้ดอกตูมเกินไปเพราะจะทำให้ดอกไม้ไม่บานเมื่อถึงผู้ใช้ และไม่ควรรีบบานเกินไปเพราะอายุการใช้งานจะสั้นลง การตัดดอกมักทำเมื่อกลิบบ้างนั้นเริ่มแย้มออก การตัดดอกกุหลาบจะตูมหรือจะบานมากน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละพันธุ์ เพื่อให้ดอกกุหลาบที่ตัดมาอยู่ในระยะการบานที่เหมาะสม จึงควรตัดดอกประมาณวันละ 2 ครั้ง เมื่อตัดดอกแล้วรีบแช่ก้านช่อดอกในน้ำสะอาดผสมสารเคมีป้องกันจุลินทรีย์ สารเคมีที่นิยมใช้กัน คือ สารไฮโปคลอไรต์ 4 พีพีเอ็ม จากนั้นเก็บรักษาดอกไว้ในห้องเย็นอย่างน้อย 4 ชั่วโมง แล้วจึงนำมาคัดขนาดแล้วเข้ากำ กำละประมาณ 10-15 ดอก ห่อด้วยกระดาษหรือพลาสติก นำไปเก็บรักษาเพื่อรอการขนส่ง การเก็บรักษาดอกนั้นต้องเก็บดอกกุหลาบไว้ที่อุณหภูมิ 2-3 องศาเซลเซียส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คาร์เนชั่น

ลักษณะทั่วไป

คาร์เนชั่นเป็นพืชในตระกูล Caryophyllaceae มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ ว่า *Dianthus caryophyllus* ถิ่นกำเนิดอยู่ในยุโรปตอนใต้ (ภาพที่ 3) ขึ้นได้ดีในดินร่วนซุย มีอินทรีย์วัตถุสูง มีการระบายน้ำและอากาศดี ชอบดินเป็นกรดเล็กน้อย มีความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ระหว่าง 6.0-7.0 ชอบแสงแดด ร้อนจัดและอากาศเย็น อุณหภูมิกลางวันควรอยู่ระหว่าง 55-60 องศาฟาเรนไฮต์ อุณหภูมิกลางคืนประมาณ 50 องศาฟาเรนไฮต์ จึงจะให้ดอกดกและมีคุณภาพดี (วิจิต , 2537 : 76)

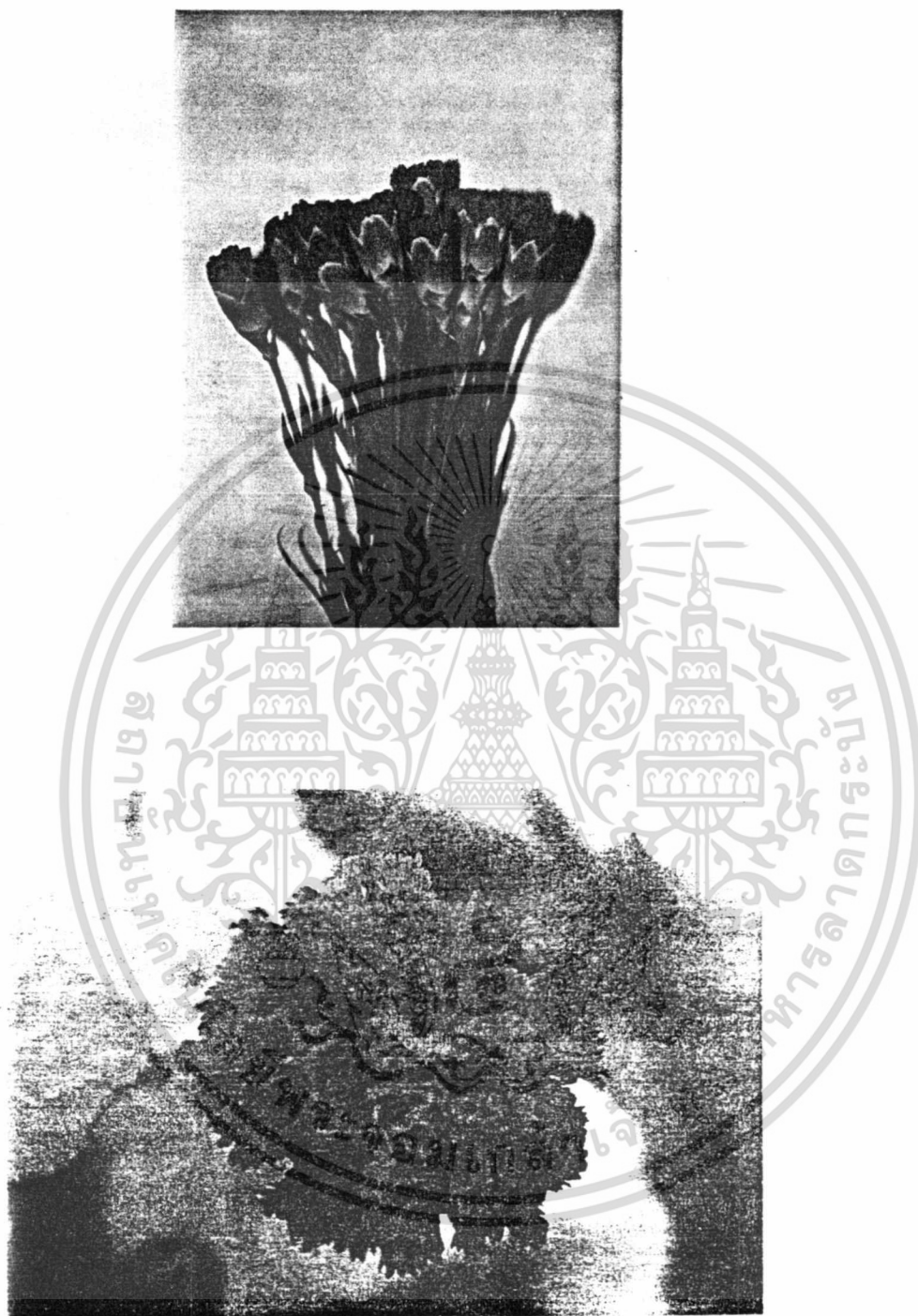
คาร์เนชั่นขึ้นเป็นพุ่ม ลำต้นสูงประมาณ 10-15 นิ้ว ใบมีสีเขียวแก่ ลักษณะยาว ปลายเรียวแหลม ขอบใบโค้งงอเข้าหากกลางใบเล็กน้อย เห็นเป็นลักษณะคล้ายร่องน้ำ ใบออกเป็นคู่สลับกัน โคนใบหุ้มรอบข้อ ทำให้ตรงข้อมีลักษณะบวมโต

ดอกมีทั้งชนิดกลีบดอกซ้อนและกลีบชั้นเดียว มีหลายสี เช่น ขาว แดง ม่วง เป็นต้น ปลายกลีบดอกหยัก ๆ คล้ายฟันเลื่อย กลีบหุ้มดอก (Calyx) ติดกันเป็นกรวยหุ้มกลีบดอกเอาไว้ ดอกมีขนาดตั้งแต่ 1 นิ้วครึ่งถึง 3 นิ้ว

พันธุ์คาร์เนชั่น

พันธุ์คาร์เนชั่นที่ใช้ปลูกเป็นการค้าทุกวันนี้ ได้มาจากการกลายพันธุ์ (Mutation) และการผสมพันธุ์เป็นส่วนใหญ่ พันธุ์ที่นิยมปลูกแบ่งออกได้ตามสีของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3 ภาพของดอกคาร์เนชั่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดอกคังนี้

1. พันธุ์ที่ให้ดอกสีขาว ได้แก่ พันธุ์ไวท์ ซิม (White Sim) พันธุ์โคโลราโด ไวท์ ซิม (Colorado White Sim) ไวท์ อพอลโล (White Apollo)
2. พันธุ์ที่ให้ดอกสีชมพู ได้แก่ พันธุ์แซลมอน ซิม (Salmon Sim) พิงค์ ซิม (Pink Sim) คาร์ดินัล ซิม (Cardinal Sim) พอร์ทเทรท (Portrait) ลินดา (Linda)
3. พันธุ์ที่ให้ดอกสีเหลือง ได้แก่ พันธุ์ฮาร์เวสต์ มูน (Harvest Moon) เบลโลว์ ซิม (Yellow Sim) เบลโลว์ ดัสตี้ (Yellow Dusty)
4. พันธุ์ที่ให้ดอกสีส้ม ได้แก่ พันธุ์แทงเจอร์น (Tangerine) ควินส์ ออเรนจ์ (Quinn's Orange) ซันเซท ซิม (Sunset Sim)
5. พันธุ์ที่ให้ดอกสีม่วง ได้แก่ พันธุ์ซาฟารี (Safari) พันธุ์คาริเบ (Caribe) พันธุ์ออร์คิด บิวตี้ (Orchid Beauty)
6. พันธุ์ที่ให้ดอกสองสี ได้แก่ พันธุ์เอส.อาเธอร์ ซิม (S.Arthur Sim) พันธุ์เกเยตี (Geyety) พันธุ์พิงค์มิสต์ (Pink Mist) พันธุ์เปปเปอร์มินท์ ซิม (Peppermint Sim)

การปลุกคาร์เนชั่น

การปลุกคาร์เนชั่นทำได้หลายวิธี คือ การเพาะเมล็ด การใช้กิ่งปักชำ และการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ส่วนวิธีที่นิยมกันมาก คือ การขยายพันธุ์โดยใช้กิ่งปักชำ กิ่งปักชำที่จะใช้ในการปักชำต้องมีลักษณะดังนี้

1. ให้ดอกตก
2. คุณภาพดอกดี ไม่เกิดอาการกลีบหุ้มดอกฉีก
3. การเจริญเติบโตดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. มีจังหวะการแตกยอดและดอกดี
5. มีความต้านทานโรค
6. ไม่มีโรคและแมลงติดมากับกิ่งตัดชำ

ต้นที่จะใช้ปลูกเป็นกิ่งปักชำควรมีการแยกปลูกต่างหาก มีการดูแลเป็นพิเศษให้ต้นสมบูรณ์เต็มที่ การตัดกิ่งไปปักชำควรตัดกิ่งที่เกินข้อที่ 8 หรือต่ำกว่า เพราะกิ่งที่อยู่สูงกว่านี้ มักมีตาดอกที่ยอดกิ่ง ทำให้การออกรากช้า กิ่งปักชำที่ได้ไม่สมบูรณ์ ขนาดของกิ่งปักชำต้องไม่สั้นหรือยาวเกินไป ความยาวที่เหมาะสมประมาณ 3-4 นิ้ว นำไปปักชำในกระบะพ่นหมอก ซึ่งใส่ทรายผสมกับถ่านแกลบ อัตราส่วนเท่า ๆ กัน กิ่งปักชำจะออกรากภายใน 3-4 สัปดาห์ เมื่อกิ่งปักชำออกรากยาวประมาณครึ่งนิ้ว ต้องรีบนำไปปลูกทันที แต่ถ้าจำเป็นต้องทิ้งไว้นานกว่านั้น ให้รดด้วยปุ๋ยผสมสูตร 10:10:10 หรือ 15:15:15 ในอัตรา 30 กรัม ผสมน้ำ 10 ลิตร

การดูแลรักษา

การให้น้ำควรรดน้ำทุกวันอย่างสม่ำเสมอแต่เพียงพอชุ่ม อย่าให้ดินแฉะ และเว้นระยะการให้น้ำปล่อยให้ดินแห้ง หรือขาดน้ำบ้างในช่วงก่อนกำหนดการตัดดอกเป็นการช่วยให้ก้านดอกแข็งขึ้น

หลังจากที่ย้ายปลูกแล้วประมาณ 3 สัปดาห์ คาร์เนชั่นจะตั้งตัวได้แล้วมีรากใหม่เจริญงอกงามพอสมควรจึงเริ่มให้ปุ๋ย โดยใช้ปุ๋ยสูตร 20:20:20 ในอัตราประมาณ 350-400 กรัมผสมน้ำ 450 ลิตร หรือปุ๋ยสูตร 15:15:15 ในอัตราประมาณ 500 กรัมผสมน้ำ 450 ลิตร รดแทนน้ำสัปดาห์ละ 6 วัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตัดดอก

นิยมตัดดอกคาร์เนชั่นตั้งแต่ดอกยังตูมอยู่แต่ใกล้จะบาน เพื่อให้การขนส่งสะดวกและดอกมีอายุการใช้งานนานขึ้น เมื่อต้องการจะจำหน่ายหรือใช้งานต้องนำมาแช่ในน้ำยาฟลอราลไลฟ์ (Floral life) หลังจากนั้นประมาณ 2-3 วัน ดอกก็จะบานพร้อมจำหน่ายหรือใช้งานได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพตลาดขายส่งไม้ดอกโดยทั่วไป

ลักษณะของตลาดขายส่งไม้ดอก

ตลาดขายส่งไม้ดอกในเขตกรุงเทพมหานคร มีลักษณะ เป็นตลาดที่มีผู้ขายน้อยราย (Oligopoly) ไม้ดอกจัดเป็นสินค้าเกษตร มีลักษณะเหมือนกัน เรียกว่า Homogenous สามารถทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์ คือ ไม่ว่าจะซื้อจากผู้ขายส่งรายใดก็จะได้ไม้ดอกที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน และไม้ดอกทุกชนิดสามารถใช้ทดแทนกันได้ เน้นเสี้ง่าย ราคาสินค้าเคลื่อนไหวตามฤดูกาล

ในการขายส่งไม้ดอกทั้ง 3 ชนิด จะมีช่วงที่ยอดขายสูงสุดในช่วงเดือนตุลาคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ โดยเฉพาะในช่วงวันวาเลนไทน์ (13-15 กุมภาพันธ์) ซึ่งเป็นช่วง High Season เนื่องจากเป็นช่วงเทศกาล และโอกาสพิเศษที่จะให้ของขวัญ เช่น วันรับปริญญา วันคริสต์มาส วันปีใหม่ เป็นต้น อีกทั้งสภาพอากาศในช่วงนี้ยังเหมาะสมต่อการปลูกไม้ดอก ทำให้ได้ไม้ดอกที่มีคุณภาพ ดอกใหญ่ สีสวยสด และทนทาน ส่วนช่วงที่ยอดขายตกต่ำ คือ ในช่วงเดือนมีนาคม ถึง เดือนกันยายน ซึ่งเป็นช่วง Low Season เนื่องจากเป็นช่วงที่ไม่มีเทศกาลหรือโอกาสพิเศษที่จะให้ของขวัญ อีกทั้งเป็นช่วงอากาศที่ไม่เหมาะสมต่อการปลูกไม้ดอก ทำให้ผลผลิตในช่วงนี้มีน้อย ราคาสูง ดอกเล็ก สีไม่สวย และไม่ทนทานต่อสภาพอากาศ

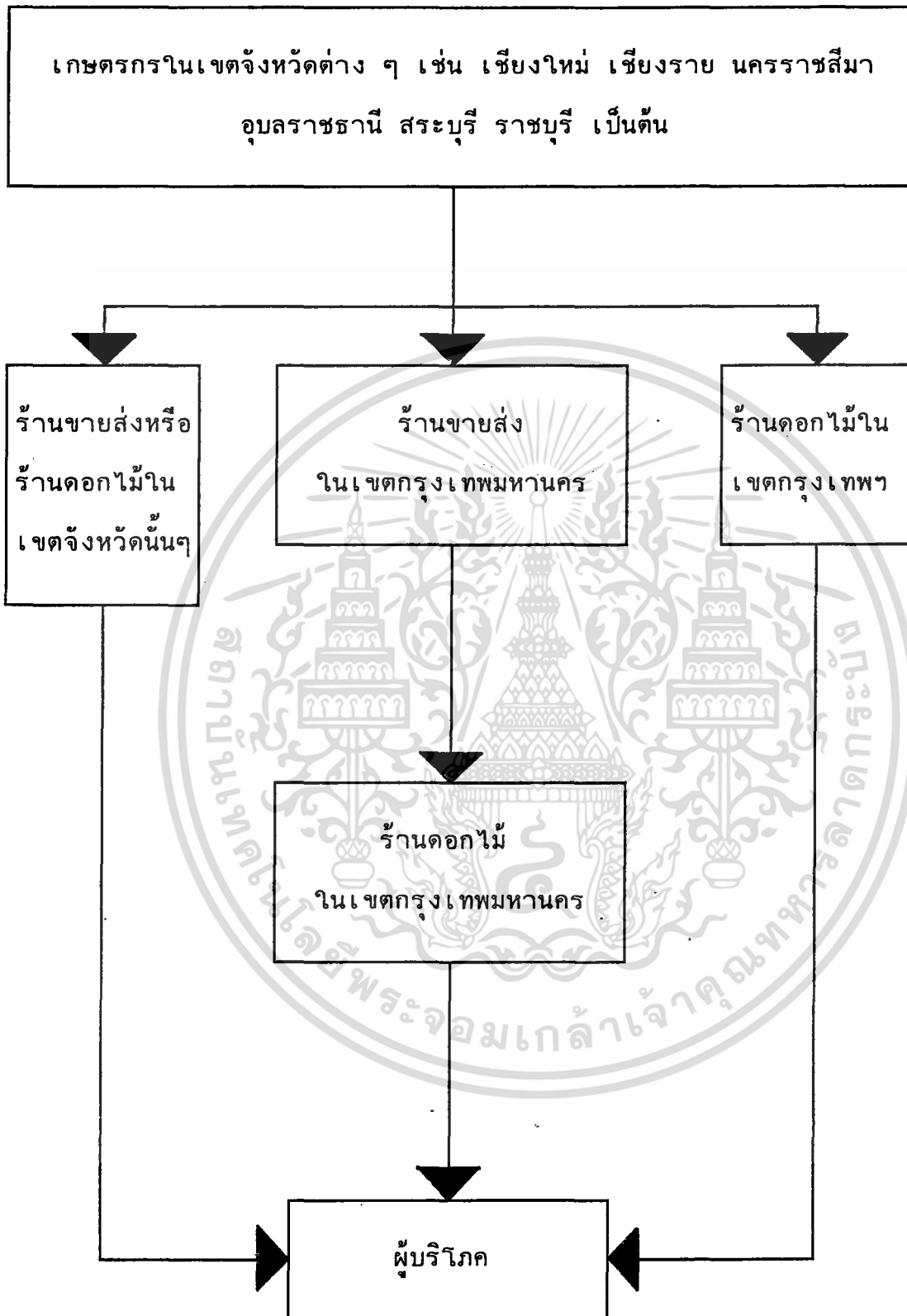
ช่องทางการจัดจำหน่าย

ช่องทางการจัดจำหน่ายจะมี 2 ลักษณะดังนี้

1. แหล่งผลิตในประเทศ เริ่มจากเกษตรกรผู้ผลิตในจังหวัดต่างๆ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย นครราชสีมา อุบลราชธานี สระบุรี ราชบุรี เป็นต้น แล้วจัดจำหน่ายไปสู่ร้านขายส่ง หรือร้านดอกไม้ (Florist) ในเขตจังหวัดนั้น ๆ ร้านขายส่งและร้านดอกไม้ (Florist) ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยเกษตรกรจะเป็นผู้ดำเนินการในด้านการจัดส่งทั้งหมด หรือในบางพื้นที่จะมีคนกลางเข้าไปรับซื้อเพื่อดำเนินการจัดจำหน่ายต่อไป โดยคนกลางจะรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการขนส่ง หลังจากนั้นร้านขายส่งในเขตกรุงเทพมหานครจะนำไปจำหน่ายต่อให้กับร้านดอกไม้ (Florist) เพื่อนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค หรืออาจจะมีบางรายที่มีกิจการร้านดอกไม้ (Florist) เป็นของตัวเองก็จะจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคโดยตรง (ภาพที่ 4) ทางด้านการบรรจุหีบห่อจะบรรจุใส่ลังกระดาษ และมีการกระจายสินค้า 2 วิธี ได้แก่ รถกระบะ และทางเครื่องบิน โดยจะกระจายสินค้าในทันทีหลังจากทำการตัดดอก

2. แหล่งผลิตจากต่างประเทศ มีบริษัทที่ทำหน้าที่เป็นเอเยนต์โดยจะจัดซื้อจากตลาดประมูล หรือซื้อจากเกษตรกรขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละประเทศ เช่น ประเทศเนเธอร์แลนด์จะมีตลาดประมูล ประเทศมาเลเซียจะต้องไปซื้อกับเกษตรกรโดยตรง เป็นต้น หลังจากนั้นจะส่งไม้ดอกไม้ให้แก่ผู้ขายส่งในเขตกรุงเทพมหานคร โดยบรรจุลังกระดาษ หรือกล่องโฟม ภายในบรรจุฟอยกระดาษ หรือซีลเอยเพื่อป้องกันการกระแทก และจะกระจายสินค้าทางเครื่องบิน โดยเก็บรักษาในห้องที่ควบคุมอุณหภูมิตลอดเวลา และรถห้องเย็นในกรณีที่มาจากประเทศมาเลเซีย หลังจากนั้นผู้ขายส่งจึงจำหน่ายไปยังร้านดอกไม้ (Florist) เพื่อจัดจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภค (ภาพที่ 5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4 ช่องทางการจัดจำหน่ายไม้ดอกจากแหล่งผลิตภายในประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5 ช่องทางการจัดจำหน่ายไม้ดอกจากแหล่งผลิตในต่างประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำหนดราคา

การกำหนดราคาจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และราคาของคู่แข่งในตลาด เนื่องจากไม่มีราคามาตรฐาน โดยทั่วไปราคาเบญจมาศจะพิจารณาจากคุณภาพของดอกเป็นหลัก โดยเบญจมาศในประเทศไทยมีราคาเฉลี่ยประมาณกิโลละ 80-100 บาท ส่วนเบญจมาศจากต่างประเทศมีราคาเฉลี่ยประมาณกิโลละ 120-150 บาท ส่วนการกำหนดราคาของกุหลาบจะพิจารณาจากความยาวของก้าน และขนาดของดอกเป็นหลัก ถ้าก้านที่ยาว หรือดอกมีขนาดใหญ่จะยังมีราคาแพง โดยปกติกุหลาบในประเทศไทยราคาเฉลี่ยประมาณกิโลละ 80-130 บาท กุหลาบต่างประเทศราคาเฉลี่ยประมาณกิโลละ 350-400 บาท สำหรับการกำหนดราคาคาร์เนชั่นจะขึ้นอยู่กับขนาดของดอกเป็นหลัก ถ้าดอกมีขนาดใหญ่จะมีราคาสูง โดยราคาคาร์เนชั่นในประเทศไทยมีราคาเฉลี่ยประมาณกิโลละ 80-120 บาท ส่วนคาร์เนชั่นจากต่างประเทศมีราคาเฉลี่ยประมาณกิโลละ 200-240 บาท โดยทั้งเบญจมาศ กุหลาบ และคาร์เนชั่น โดยทั่วไป 1 ก้านมีไม้ดอก 10-15 ก้าน ราคาดังกล่าวนี้เป็นราคาเฉลี่ยปกติทั้งปี ไม่ใช่ราคาในช่วงเทศกาลพิเศษ หากเป็นช่วงวันวาเลนไทน์ราคาจะปรับสูงขึ้นประมาณ 2-3 เท่าจากราคาปกติ หรืออาจจะมากกว่าขึ้นอยู่กับลักษณะความสวยงามของไม้ดอกและสีสีน

แนวโน้มทางการตลาด

ปัจจุบันตลาดขายส่งไม้ดอกมีการเจริญเติบโต และขยายตัวสูงมากขึ้นทุก ๆ ปี เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานครโดยรวมมีการขยายตัวสูงขึ้นและมีการขยายตัวมากในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงของประเพณีการให้ของขวัญซึ่งเดิมต้องให้ของที่สามารดิใช้ประโยชน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้และ เป็นของขวัญที่สามารถสื่อถึงความรู้สึกของผู้ให้ที่มีต่อผู้รับ และรวมถึงวิถีชีวิตประจำวันของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร เริ่มให้ความสนใจกับความสวยงามและธรรมชาติมากขึ้น ถึงแม้ว่าในระยะเวลา 2-4 ปีที่ผ่านมาสภาพเศรษฐกิจจะเริ่มมีการชะลอตัวก็ตาม แต่ตลาดไม้ดอกซึ่งจัดว่าเป็นสินค้าฟุ่มเฟือยก็ยังคงมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น ในส่วนของผู้ขายส่งเองก็เริ่มมีผู้ขายส่งรายใหม่ ๆ เข้ามาในตลาดเริ่มมีการพยายามปลูกไม้ดอกในประเทศทั้งจากภาครัฐ และภาคเอกชนมากขึ้น เพื่อลดการนำเข้าและลดต้นทุนในการดำเนินกิจการขายส่ง ตลาดขายส่งไม้ดอกจึงเป็นตลาดสินค้าที่มีการเจริญเติบโตสูง และน่าสนใจสำหรับนักลงทุนมาก

สถานการณ์การแข่งขันของตลาดขายส่งไม้ดอก

สถานการณ์การตลาดขายส่งไม้ดอกในปัจจุบันนับว่า เป็นไปด้วยดีในด้านของการขยายตัวของตลาด แต่ในสภาพการแข่งขันทุกอย่างดุเดือดเกินกว่าที่ควรจะเป็นไปตามกลไกของตลาด เนื่องจากผู้ค้าส่งแต่ละรายคาดหวังจะครอบครองส่วนแบ่งตลาดที่ในวันก็จะมีมูลค่าสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่คำนึงถึงหลักการในการดำเนินธุรกิจ ดังจะพิจารณาได้จากการแข่งขันในปัจจุบันจะเป็นการแข่งขันทางด้านราคา มากกว่าที่จะเป็นการแข่งขันทางด้านคุณภาพของไม้ดอก หรือบริการต่าง ๆ เช่น การบรรจุหีบห่อเพื่อป้องกันไม้ดอกเสียหาย การขนส่งโดยใช้รถห้องเย็น การเตรียมการจัดส่งไม้ดอกโดยการห่อหุ้มปลายก้านไม้ดอกด้วยสาลีชุบน้ำ เป็นต้น ผลที่จะเกิดขึ้นจากการแข่งขันทางด้านราคานั้นย่อมไม่เกิดผลดีต่อทุกฝ่าย เนื่องจากจะส่งผลกระทบต่อราคาไม้ดอกในตลาด และทำให้กิจการขายส่งไม้ดอกขนาดเล็กถึงขนาดกลางประสบกับภาวะขาดทุน เนื่องจากเมื่อผู้ขายส่งไม้ดอกรายใหญ่ ๆ ลดราคาสินค้าลงเพื่อขยายส่วนแบ่งทางการตลาด ทำให้ผู้ค้าส่งไม้ดอกรายอื่นต้องลดราคาตาม เพื่อไม่ให้เสียลูกค้าและส่วนแบ่งการตลาดของตนไปทำให้ต้องประสบภาวะขาดทุน บางรายอาจถึงขั้นต้องเลิกกิจการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ยังส่งผลทำให้ราคาของไม้ดอกในตลาดไม่เป็นไปตามกลไกของตลาดซึ่ง
สิ่งนี้จะส่งผลกระทบต่อตลาดในระยะยาว (ศุภญา , 2539 : สัมภาษณ์)

การใช้ส่วนประสมทางการตลาดของผู้ขายส่งไม้ดอก

ด้านผลิตภัณฑ์ (Product)

ไม้ดอกมักจะมีลักษณะไม่ค่อยแตกต่างกันมากและคุณภาพใกล้เคียงกัน
สามารถใช้ทดแทนกันได้ แต่จะแตกต่างกันทางด้านการดูแลรักษาไม้ดอกก่อนจัด
ส่งถึงมือลูกค้าและการจัดหาไม้ดอกให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า ผู้ขายส่ง
จะมีวิธีการดูแลรักษาการจัดส่งแตกต่างกันไป เช่น การตัดก้านแช่น้ำ เพื่อให้
ดอกไม้ฟื้นตัวก่อนทำการจัดส่ง วิธีนี้นิยมใช้กับเบญจมาศ การใช้ถุงพลาสติกใส่น้ำ
หรือใส่สาลี่ชุบน้ำแล้วมัดกับปลายก้านไม้ดอกก่อนทำการจัดส่ง การนำไม้ดอกไป
เก็บรักษาในห้องเย็น บางรายจะจัดส่งทันทีที่ได้รับไม้ดอก เพื่อให้ไม้ดอกอยู่ใน
สภาพที่ดีและสด เป็นต้น ส่วนการจัดหาไม้ดอกให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า
นั้นจะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ ระบบการดำเนินการและขนาดของกิจการ เนื่องจาก
การที่จะคาดการณ์หรือคาดคะเนความต้องการของลูกค้า ซึ่งต้องอาศัยการคบค้า
กันมานาน ผู้ขายส่งบางรายจะอาศัยระบบการดำเนินการโดยจะมีการรับคำสั่งซื้อ
ก่อนที่จะสั่งซื้อ บางรายกิจการมีขนาดใหญ่มีเงินทุนมากสามารถสั่งสินค้ามาเพื่อ
รองรับความต้องการของลูกค้าได้ โดยจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ช่วยในการ
ตัดสินใจ ในด้านการบรรจุหีบห่อยังไม่ได้ถึงขั้นมาตรฐานสากล ผู้ขายส่งทุกรายใช้
วิธีคล้ายกันโดยบรรจุในลังกระดาษ ไม่มีการใช้กล่องโฟม หรือน้ำแข็งแห้งใน
การบรรจุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านราคา (Price)

ปัจจุบันผู้ขายส่งจะใช้การแข่งขันโดยใช้กลยุทธ์การลดราคาเป็นหลัก (Price off) เพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งทางการตลาดแต่ไม่ได้ส่งผลดีต่อผู้ขายส่งแต่ ละรายมากนัก เนื่องจากเมื่อมีรายใดรายหนึ่งลดราคา ส่วนที่เหลือก็จะลดราคา ตาม ส่งผลทำให้ราคาของไม้ดอกตกต่ำ และกิจการประสบภาวะขาดทุน ในทาง ตรงกันข้ามผู้บริโภคจะเป็นฝ่ายได้รับประโยชน์สูงสุดจากการแข่งขันทางด้านราคา เนื่องจากสามารถซื้อไม้ดอกได้ในราคาต่ำ

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place)

ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและการกระจายสินค้าจำเป็นต้องอาศัย พนักงานขายเข้าไปพบร้านดอกไม้ (Florist) เพื่อนำเสนอราคาไม้ดอกและให้ สินค้าตัวอย่างเพื่อพิจารณา แต่ส่วนใหญ่มักจะอาศัยความคุ้นเคยที่คบค้ากันมานาน ด้านการกระจายสินค้าจะมีหลายวิธี เช่น ใช้รถจักรยานยนต์ในกรณีลูกค้าสั่งใน ปริมาณไม่มากนัก เป็นการแก้ปัญหาทางการจราจรและประหยัดต้นทุน หรือ การจัดสายการส่งโดยใช้รถกระบะเป็นพาหนะ โดยจะส่งร้านดอกไม้ (Florist) ในเขตเส้นทางใกล้เคียงกัน บางรายที่มีเงินทุนมากก็จะใช้รถที่มีห้องเย็นเป็น พาหนะในการขนส่ง หากจำเป็นต้องขนส่งไม้ดอกไปในต่างจังหวัดก็จะขนส่งทั้ง ทางรถโดยสารประจำทางรถไฟ หรือเครื่องบิน แล้วแต่จะตกลงกันระหว่างผู้ขาย และผู้ซื้อ ส่วนค่าใช้จ่ายในการขนส่งผู้ซื้อจะเป็นผู้รับผิดชอบ หรือผู้ขายอาจจะบวก เพิ่มกับราคาไม้ดอกก็ได้

ด้านการส่งเสริมการขาย (Promotion)

การส่งเสริมการขายที่นิยมใช้กันมาก คือ การให้เครดิตกับลูกค้า โดยปกติทั่วไปนิยมให้เครดิตประมาณ 30 วัน โดยพิจารณาจากกิจการของลูกค้า แต่ละราย และความน่าเชื่อถือจากการคบค้ากันมานาน หากลูกค้าจ่ายเงินสดก็จะให้ส่วนลดร้อยละ 5 ส่วนการโฆษณาไม่เป็นที่นิยมเนื่องจากจะทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงขึ้น จะมีอยู่บ้างบางรายที่ลงโฆษณาในสมุดโทรศัพท์หน้าเหลือง

ผลที่เกิดจากการใช้ส่วนประสมทางการตลาด

ผลจากการใช้ส่วนประสมทางการตลาดทางด้านผลิตภัณฑ์ยังขาดการเก็บรักษา และการบรรจุผลิตภัณฑ์ที่ดี ทำให้ไม้ดอกไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ทางด้านราคาผู้ขายส่งในแต่ละรายต้องพยายามลดต้นทุน เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ในตลาดที่เน้นการแข่งขันทางด้านราคา โดยผู้ขายส่งขนาดเล็กและปานกลางต้องพยายามรักษาลูกค้าเก่ารายเดิมไว้ ส่วนผู้ขายส่งรายใหญ่ก็จะพยายามครอบครองส่วนแบ่งตลาดให้มากขึ้นและแย่งชิงลูกค้าจากผู้ขายส่งที่มีขนาดเล็กกว่า ในสภาพของการใช้ส่วนประสมทางการตลาดเช่นนี้ ผู้ขายส่งจะได้รับกำไรน้อย หรือบางรายอาจจะขาดทุนจนไม่อาจแบกภาระได้อีกต่อไป และต้องเลิกกิจการไปในที่สุด ส่วนบางรายมีเงินทุนสูงก็ยังสามารถดำรงกิจการไว้ได้ ทางด้านช่องทางการจัดจำหน่ายยังไม่ได้มาตรฐาน นอกจากผู้ขายส่งรายใหญ่ ๆ เท่านั้นที่จะมีรถห้องเย็นในการกระจายสินค้า ทางด้านของการส่งเสริมการขายนับว่าแทบจะไม่มีการใช้มากนัก เนื่องจากเป็นการเพิ่มต้นทุนในการดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาพบว่า ตลาดขายส่งไม้ดอกเป็นตลาดที่มีการขยายตัวสูง และมีการแข่งขันที่รุนแรง จากอดีตที่มีผู้ขายเพียง 2-3 ราย จนปัจจุบันมีผู้ขาย 20-25 ราย แต่ละรายต่างคาดหวังที่จะครองส่วนแบ่งตลาดมากที่สุด โดยเฉพาะผู้ขายส่งรายใหญ่ ๆ จะใช้วิธีขย่มขาดทุนในระยะเวลา 2-3 ปี โดยอาศัยเงินทุนที่มีมากกว่าผู้ขายส่งขนาดเล็ก และขนาดกลาง เพื่อแย่งชิงส่วนแบ่งการตลาดของกลุ่มแข่งขัน โดยไม่คำนึงถึงผลเสียจากการทำลายกลไกตลาดในระยะยาว ตลาดขายส่งไม้ดอกยังได้รับผลกระทบจากนโยบายของภาครัฐซึ่งทำให้ไม่สามารถขยายตัวได้อย่างเต็มที่ การที่รัฐกำหนดภาษีนำเข้าไม้ดอกร้อยละ 60 เพราะพิจารณาว่าไม้ดอกเป็นสินค้าฟุ่มเฟือย นอกจากนี้ได้มีการเก็บภาษีที่อ่อนพันธ์ทำให้ไม่สามารถนำพันธุ์จากต่างประเทศมาปลูก เพื่อทดแทนการนำเข้าได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากต้นทุนยังคงสูง ภาครัฐโดยกรมส่งเสริมการเกษตรได้เคยทดลองนำพันธุ์มาส่งเสริมให้แก่เกษตรกร ในพื้นที่ที่มีสภาพภูมิอากาศเหมาะสมทดลองปลูก แต่ขาดการวางแผนที่ดีจึงมีผลทำให้ราคาไม้ดอกในช่วงนั้นตกต่ำ

การดำเนินการด้านส่วนประสมทางการตลาดของผู้ขายส่งไม้ดอกยังไม่มีการดำเนินงานอย่างเต็มที่ เนื่องจากต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกิจการ เพื่อสามารถแข่งขันกับผู้ค้าส่งรายอื่น ๆ ได้อย่างเต็มที่ และสามารถดำรงกิจการได้ต่อไป เนื่องจากผู้ขายส่งแต่ละรายไม่ได้คำนึงถึงการแข่งขันทางด้านบริการและคุณภาพของไม้ดอกมากนัก ทำให้การใช้ส่วนประสมทางการตลาดแทบจะไม่มีผลต่อการดำเนินกิจการมากเท่ากับการแข่งขันด้านราคา ดังนั้นเมื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิจารณาถึงการมีส่วนร่วมทางการตลาดของผู้ขายส่งแต่ละราย จึงแทบไม่มีความแตกต่างกันเลย

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ขายส่งไม้ดอกควรจะรวมตัวกันจัดตั้งองค์กร หรือสมาคมเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองกับภาครัฐในเรื่องของภาษีนำเข้าไม้ดอก และควบคุมการแข่งขันในด้านราคา เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อตลาดในระยะยาวต่อกลไกราคา และป้องกันการแข่งขันด้วยวิธีการตัดราคา

2. ผู้ขายส่งควรมีการจัดทำราคามาตรฐานไม้ดอก โดยต้องอาศัยองค์กร หรือสมาคมที่ผู้ขายส่งรวมตัวกันจัดตั้ง หรืออาจจะกำหนดปากคลองตลาดเป็นตลาดกลางขายส่ง เพื่อใช้ราคาขายส่งไม้ดอกของปากคลองตลาดเป็นหลักในการกำหนดราคา เนื่องจากราคาขายที่ปากคลองตลาดผู้ขายส่งทุกรายจะกำหนดราคาเท่ากัน โดยราคาขายส่งไม้ดอกในตลาดอื่น ๆ ก็จะแตกต่างกันไปตามสภาพ เช่น ความสะดวกในการขนส่ง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งราคาขายส่งในตลาดอื่นๆ จะแตกต่างจากราคากลางขายส่งไม้ดอกที่ปากคลองตลาดมากหรือน้อยเท่าใดนั้นจะถูกกำหนดจากองค์กร หรือสมาคมที่ผู้ขายส่งรวมตัวกันจัดตั้ง ซึ่งจะส่งผลดีต่อทุกฝ่าย และเป็นการลดการแข่งขันทางด้านราคา

3. ผู้ขายส่งควรมีการมีส่วนร่วมทางการตลาดให้เต็มประสิทธิภาพ เช่น การเก็บรักษาไม้ดอกก่อนการจัดจำหน่าย การให้ส่วนลดในกรณีการสั่งซื้อจำนวนมาก การขนส่งโดยใช้รถที่มีห้องเย็น การบรรจุหีบห่อให้ได้มาตรฐาน เช่นเดียวกับต่างประเทศ เป็นต้น เพื่อเป็นการแข่งขันทางด้านคุณภาพไม้ดอก และการบริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร . 2537 . แผนพัฒนาไม้ดอกไม้ประดับ(2540-2544) .
(อัดสำเนา) .

กรมส่งเสริมการเกษตร . 2538 . โครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตไม้ดอกไม้ประดับ ปี 2538 . (อัดสำเนา) .

กำชัย หลุยยะพงศ์ . 2537 . การศึกษาการค้าเนิ่นธุรกิจร้านดอกไม้ในเขตกรุงเทพมหานคร . กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาโท , มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .

จุฑามาศ อ่อนพิมล . (ไม่ระบุปีที่พิมพ์) . ไม้ตัดดอก . กรุงเทพมหานคร : โครงการหนังสือเกษตรชุมชน .

บริษัท เจริญโภคภัณฑ์เมล็ดพันธุ์ จำกัด . 2538 . แฟ้มข้อมูลเรื่องไม้ดอกไม้ประดับ . (อัดสำเนา) .

วรรณ อังคศิริสรพร . 2534 . การศึกษาพฤติกรรมการซื้อขายไม้ตัดดอกในเขตกรุงเทพมหานคร . กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี , สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง .

วิจิต สุวรรณปรีชา . 2537 . การปลูกไม้ตัดดอก . กรุงเทพมหานคร : วิทยานิพนธ์การพิมพ์ .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศุภญา ถมิ่งรักษัสัตว์ . 2539 . สัมภาษณ์ , 21 มีนาคม 2539 .

สมบัติ ราชวงศ์ . 2538 . "เบญจมาศเนื้อเยื่อเป้งบาน" . มติชน . (15 มีนาคม 2538) : น. 23 .

สุธานิธิ์ ยุกตะนันท์ . 2538 . กุหลาบ : ราชนิดอกไม้ . กรุงเทพมหานคร . อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง .

อดิศร กระแสชัย . 2535 . เบญจมาศ . กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์ .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้